

Hospiteren in Utrecht

Een onderzoek naar de ervaringen van studenten met een fysieke beperking en studenten met een niet-westerse migratieachtergrond

- EINDRAPPORT -

Auteurs

Kristen Martina
Johanneke Rog
Eline Verbeek

Amsterdam, 19 december 2022
Publicatienr. 22034

© 2022 Regioplan, in opdracht van de SSH

Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Regioplan. Regioplan aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden

Inhoudsopgave

1 Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen	1
1.3 Methoden	2
1.4 Analyse	3
1.5 Leeswijzer	3
2 (Zelf)uitsluiting in de stappen van het hospiteerproces	5
2.1 Achtergrondkenmerken	5
2.2 Informatie over het op kamers gaan	6
2.3 Inschrijven bij de SSH	7
2.4 Reageren op een advertentie	9
2.5 De hospiteeravond	11
3 Conclusie	20
3.1 Conclusie	20
3.2 Aanbevelingen	22
Bijlage	26
Vragenlijst	26

Inleiding

1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Uit eerder onderzoek naar hospiteren en uitsluiting, uitgevoerd door RIGO in 2021 in opdracht van Stichting Student Housing (SSH), kwamen aanwijzingen naar voren dat ‘studenten met een fysieke beperking en studenten die geboren zijn in niet-westerse landen vaker moeten hospiteren om aan een kamer te komen’. Het onderzoek wijst niet uit dat bepaalde groepen studenten zich belemmerd voelen om zich in te schrijven bij de SSH vanwege de toewijzingssystematiek of dat de advertentieteksten van studentenhuizen uitsluiting van bepaalde groepen bevorderen. Aan het onderzoek hebben echter onvoldoende studenten met een (fysieke) beperking en met een niet-westerse migratieachtergrond deelgenomen om betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de mate waarin deze groepen uitsluiting ervaren in het hospiteerproces.

De SSH heeft daarom, samen met BoKS, VIDUIS, Solgu en de gemeente Utrecht, aan Regioplan gevraagd om een vervolgonderzoek uit te voeren. Dit onderzoek is bedoeld om beter in beeld te krijgen in hoeverre studenten met een niet-westerse migratieachtergrond en studenten met een fysieke beperking te maken hebben met uitsluiting en kansenongelijkheid bij hospiteren en wat hun ervaringen hiermee zijn.

1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen

Doel

Dit onderzoek maakt inzichtelijk in welke mate deze twee specifieke groepen studenten, te weten studenten met een fysieke beperking en studenten met een niet-westerse migratieachtergrond, uitsluiting en kansenongelijkheid ervaren bij het hospiteren. Onder studenten met een ‘niet-westerse’ migratieachtergrond verstaan we studenten waarvan een of beide ouders niet in Nederland zijn geboren en/of die zelf geboren zijn in een ander land dat niet valt onder de ‘Westerse’² landen. Internationale studenten vormen geen doelgroep van dit onderzoek. De eigen ervaringen en beleving van de doelgroep stonden in dit onderzoek centraal; hiervoor werd de doelgroep nauw betrokken bij de uitvoering van het onderzoek. De uitkomsten van het onderzoek worden door de SSH, BoKS, VIDUIS, Solgu en de gemeente Utrecht gebruikt om te verkennen welke mogelijkheden er zijn om de beschikbaarheid en toegankelijkheid van woonvoorzieningen in Utrecht voor deze twee groepen studenten te verbeteren.

Onderzoeksvragen

In dit onderzoek staan de volgende **onderzoeksvragen** centraal:

1. Is er sprake van (significante) uitsluiting en kansenongelijkheid bij hospiteren voor studenten met een fysieke beperking en studenten met een niet-westerse migratieachtergrond?
2. In welke stappen van het hospiteerproces vindt uitsluiting en kansenongelijkheid plaats? Hierbij keken we naar de verschillende fases waarbij uitsluiting en kansenongelijkheid kan plaatsvinden, te weten:
 - informatie over het op kamers gaan;
 - het inschrijven bij de SSH;
 - het reageren op een advertentie;
 - de hospiteeravond.
3. Welke mechanismen vormen een belemmering voor de (ervaren) toegankelijkheid van studentenkamers voor studenten met een fysieke beperking en voor studenten met een niet-westerse migratieachtergrond?

¹ In dit rapport wordt er naar deze doelgroep verwezen als studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond. Achter de tweedeling ‘Westers/Niet-westers’ schuilt een waardeoordeel (bron: [KIS](#)). Bicultureel erkent dat er naast een Nederlandse achtergrond een band is met minimaal nog één andere cultuur (bron: [Movisie](#)).

² Onder niet-westerse landen worden de landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije verstaan (volgens de [oude indeling van het CBS](#)).

Hierbij keken we naar verschillende mechanismen, te weten:

- kenmerken van de studenten als ervaren belemmeringen (uiterlijk, taal, religie, normen en waarden, gebruiken);
- informatievoorziening over hospiteren en studentenkamers;
- (negatieve) beeldvorming over studentenkamers en over de toewijzingssystematiek met hospiteren;
- wijze waarop de hospiteeravonden zijn georganiseerd en verlopen;
- andere mechanismen.

1.3 Methoden

Om antwoord te krijgen op de onderzoeksvragen hebben we gebruikgemaakt van verschillende onderzoeksmethoden:

- vragenlijst;
- focusgroepen;
- klankbordgroep.

Wervingsstrategie

Voor het bereiken van de Utrechtse studenten met een fysieke beperking en biculturele achtergrond is een wervingsstrategie ontwikkeld. In september en oktober 2022 is er op verschillende manieren geworven. Om de vragenlijst en focusgroepbijeenkomsten onder de aandacht te brengen is o.a. een flyer ontwikkeld waarin informatie over beide onderdelen is opgenomen. Voor het benaderen van studenten is gebruikgemaakt van verschillende ingangen:

- Via de SSH en (samenwerkings)partners: de SSH heeft haar volledige ledenbestand via een e-mail aangeschreven. Verder werd de (samenwerkings)partners van de SSH (VIDIUS, Solgu en de gemeente Utrecht) gevraagd de mail en flyer te delen met hun achterban.
- Via organisaties die zich richten op de doelgroep: organisaties die zich inzetten voor de doelgroep werden zowel telefonisch als per mail benaderd met de vraag om de flyer te delen via hun kanalen. Organisaties die bijvoorbeeld benaderd zijn, zijn studentenverenigingen, studieverenigingen, jongerenorganisaties en mbo-, hbo- en wo-instellingen.
- Via de sneeuwbalmethode: er werd aan sleutelfiguren die nauw contact hebben met de doelgroep gevraagd de flyer te delen; ook aan studenten zelf werd via posts op social media gevraagd de flyer te delen met bekenden uit de doelgroep.

Vragenlijst

De digitale vragenlijst die voor dit onderzoek is ontwikkeld, is uitgezet in september en oktober 2022. De vragenlijst bevatte open en gesloten vragen over (ervaren) uitsluiting en kansenongelijkheid. De vragenlijst was anoniem en is zowel uitgezet onder studenten die wel als studenten die niet een studentenkamer huren van de SSH.

Er is gevraagd naar de ervaringen bij de verschillende stappen van het hospiteerproces:

- overwegingen om wel of niet op zoek te gaan naar een studentenkamer;
- informatie over het op kamers gaan;
- het inschrijven bij de SSH;
- overwegingen om wel of niet op bepaalde kamers te reageren;
- de hospiteeravond;
- doorstromen naar een volgende kamer.

Aan het einde van de vragenlijst werd aan respondenten gevraagd of ze mee zouden willen doen aan een focusgroep en/of een klankbordgroep om dieper in te gaan op de resultaten uit de vragenlijst. Studenten konden daarvoor hun contactgegevens invullen, waarna wij hen benaderden voor deelname.

Focusgroepen

Ter verdieping op het vragenlijstonderzoek organiseerden we twee fysieke focusgroepen: één met studenten met een fysieke beperking en één met studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond.

We betrokken hierbij studenten die in de vragenlijst hebben aangegeven mee te willen werken aan de focusgroepen en studenten die zich naar aanleiding van de werving hebben aangemeld. Uiteindelijk hebben twee studenten met een biculturele achtergrond en drie studenten met een fysieke beperking aan de bijeenkomsten deelgenomen.

In de focusgroepen hebben we studenten gevraagd hun ervaringen met het zoeken naar een kamer en hospiteren bij de SSH te delen. Met de focusgroepen probeerden we meer zicht te krijgen op de mechanismen die mogelijk een rol spelen bij zelfuitsluiting en uitsluiting door anderen met betrekking tot het hospiteerproces. Behalve de mechanismen die genoemd zijn onder onderzoeksvraag 3 vroegen we ook aan de studenten of nog andere mechanismen een rol spelen in de beschikbaarheid en toegankelijkheid van de studentenkamers via hospiteren. Ook hebben we de deelnemers gevraagd hun mening over mogelijke verbeterpunten en behoeften te delen. Deze focusgroepen vonden plaats bij het SSH-kantoor te Utrecht.

Klankbordgroep

In dit onderzoek is er samengewerkt met een klankbordgroep. De klankbordgroep bestond uit studenten die behoren tot de doelgroep. Door middel van de klankbordgroep hebben wij hun inzichten betrokken bij de analyses en conclusie. Deelnemers voor deze klankbordgroep zijn geworven via de SSH, organisaties die in contact staan met de doelgroep en via de vragenlijst. Tijdens de sessie werd samen gereflekteerd op de uitkomsten van het onderzoek en werden tips en aanbevelingen voor het verbeteren van het hospiteerproces van de SSH gedeeld. Vier studenten namen deel aan de klankbordgroep.

1.4 Analyse

In de kwantitatieve analyse, waarbij gebruik werd gemaakt van een online vragenlijst die is uitgezet onder studenten, en de kwalitatieve analyse (twee focusgroepen) is er nagegaan in welke stappen van het hospiteerproces op basis van de ervaringen van de studenten aanwijzingen naar voren komen van uitsluiting en kansenongelijkheid:

- **Uit de vragenlijsten** analyseerden we waar mogelijk sprake is van zelfuitsluiting of (aanwijzingen van) uitsluiting door anderen tijdens het hospiteren. Ook hebben we mogelijke oorzaken (vanuit de beleving van de studenten) voor eventuele kansenongelijkheid geanalyseerd. De antwoorden op de vragenlijst vergeleken we, waar van toepassing, met de antwoorden uit het RIGO-onderzoek. Dit levert een beeld op van mogelijke kansenongelijkheid in het hospiteerproces wat betreft de doelgroepen van dit onderzoek.
- **Uit de focusgroepen** analyseerden we, aanvullend op de vragenlijstanalyse, welke mechanismen een rol spelen in de mogelijke (zelf)uitsluiting van de doelgroepen in de verschillende fases van het hospiteerproces.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit rapport beschrijven we de verschillende aanwijzingen voor uitsluiting en kansenongelijkheid die resulteren uit het onderzoek. De verschillende mechanismen die hierbij een rol spelen komen eveneens aan bod. De conclusie en aanbevelingen om de beschikbaarheid van woonvoorzieningen van de SSH te verbeteren zijn in hoofdstuk 3 opgenomen. Verder is de vragenlijst als bijlage toegevoegd.

(Zelf)uitsluiting in de stappen van het hospiteerproces

2

2 (Zelf)uitsluiting in de stappen van het hospiteerproces

In dit hoofdstuk gaan we in op de mogelijke (zelf)uitsluitingsprocessen tijdens het hospiteerproces. Om zicht te krijgen op deze uitsluitingsprocessen en wanneer deze plaatsvinden, hebben we het hospiteerproces opgedeeld in vijf onderdelen. Hiervoor presenteren we per fase van dat proces de bevindingen uit de vragenlijst en vullen we deze aan met de bevindingen vanuit de focusgroepen. We volgen daarvoor de volgende stappen van het hospiteerproces: informatie over op kamers gaan, het inschrijven bij de SSH, het reageren op een advertentie en de hospiteeravond.³

2.1 Achtergrondkenmerken

In deze paragraaf gaan we in op de achtergrondkenmerken van de respondenten van de vragenlijst. Het totaal aantal respondenten van de vragenlijst is weergegeven in onderstaande tabel. Personen die in beide doelgroepen vallen (personen met een biculturele Nederlandse achtergrond en personen met een fysieke beperking) zijn in beide groepen opgenomen. Het totaal aantal unieke respondenten is 185.

Tabel 2.1 Achtergrondkenmerken respondenten (N=185)

Achtergrondkenmerken respondenten					
Doelgroep	N				
Biculturele Nederlandse achtergrond	130*				
Fysieke beperking	65*				
Woont op kamers	Ja	Nee			
Biculturele Nederlandse achtergrond	45	67			
	40%	60%			
Fysieke beperking	21	30			
	41%	59%			
Ervaring met hospiteren	Ja, vaker gehospiteerd bij de SSH	Een keer gehospiteerd bij de SSH	Nog nooit gehospiteerd bij de SSH		
Biculturele Nederlandse achtergrond	48	14	50		
	43%	13%	45%		
Fysieke beperking	24	5	22		
	47%	10%	43%		
Opleidingsniveau	Mbo	Hbo	Wo	Onbekend	
Biculturele Nederlandse achtergrond	9	36	71	0	
	8%	31%	61%	0%	
Fysieke beperking	4	19	31	2	
	7%	34%	55%	4%	
Gender	Vrouw	Man	Non-binair	Anders	Onbekend
Biculturele Nederlandse achtergrond	69	58	3	0	0
	53%	45%	2%	0%	0%
Fysieke beperking	47	9	4	3	2
	72%	14%	6%	5%	3%

* Sommige respondenten vallen in beide doelgroepen en zijn in beide doelgroepen meegenomen (N=10).

De groep respondenten bestaat voornamelijk uit vrouwen, hoewel dit meer geldt voor de groep studenten met een beperking (72%) dan de groep met een biculturele Nederlandse achtergrond (53%), zie tabel 2.1. De meerderheid van de respondenten woont nog niet op kamers. Naar verhouding volgen de meeste respondenten hoger onderwijs (hbo/wo).

³ Alle procentuele resultaten in dit onderzoek zijn gerelateerd aan de resultaten van de vragenlijst, hierin zijn de resultaten van de focusgroep niet geïncludeerd.

In de doelgroep van personen met een biculturele Nederlandse achtergrond zien we dat 45 procent nog nooit heeft gehospiteerd bij de SSH. In de doelgroep van personen met een fysieke beperking heeft iets minder dan de helft ervaring met hospiteren bij de SSH (47%) (tabel 2.1).

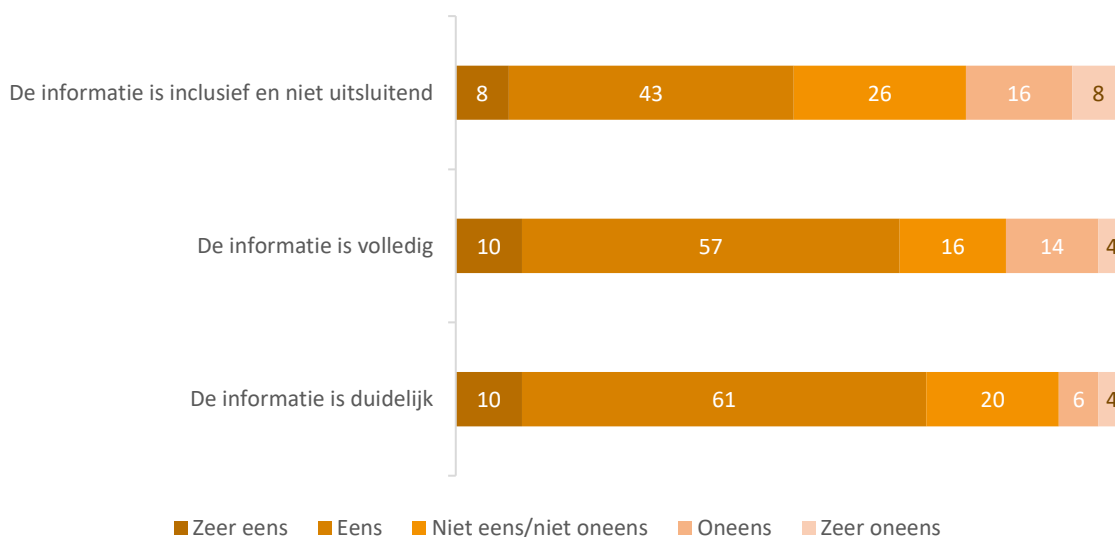
2.2 Informatie over het op kamers gaan

In deze paragraaf gaan we in op de eerste stap in het proces: de informatie over het op kamers gaan. Uit de vragenlijst komt naar voren dat de informatievoorziening over het op kamers gaan voor beide groepen beter kan.

Studenten met een fysieke beperking

Onder de doelgroep van studenten met een fysieke beperking geeft een meerderheid (ongeveer 70%) aan dat de informatie over op kamers gaan duidelijk is, zie figuur 2.1.

Figuur 2.1 Informatie over het op kamers gaan, in percentages

Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N=51

Respondenten die het oneens (14%) tot zeer oneens (4%) waren met de stelling *'de informatie is volledig'* vinden dat de informatie over de toegankelijkheid van een gebouw/kamer beperkt is. Dit maakt het moeilijk om gericht te hospiteren bij huizen die aansluiten bij hun behoeften. Ook is het voor hen onduidelijk waar zij aan kunnen geven dat zij een beperking hebben en wat de SSH voor hen kan betekenen. Daarbij komt dat deze mogelijkheid er voor studenten met een mentale of een fysieke beperking wel is, maar voor studenten met een chronische ziekte (nog) niet.

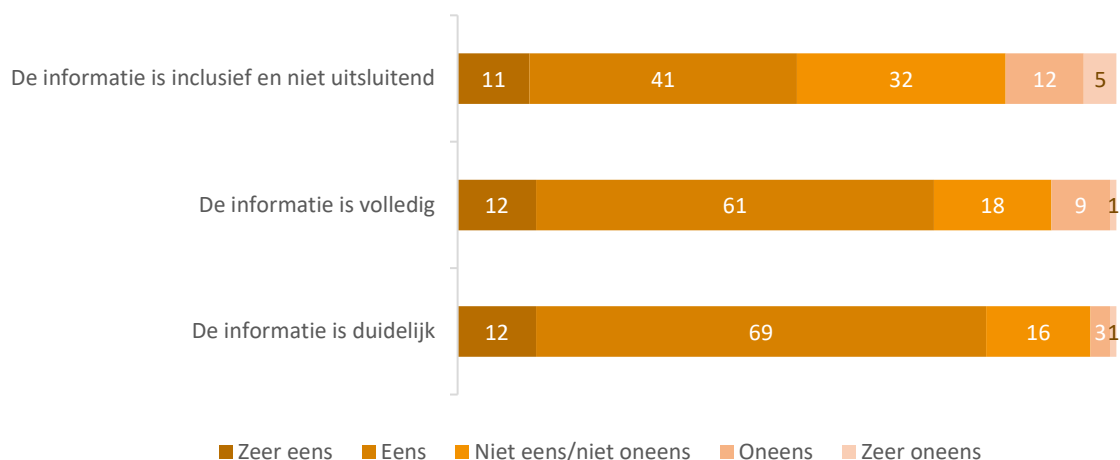
De helft van de respondenten (51%) vindt de informatie inclusief en niet uitsluitend. Ruim een vijfde van de respondenten vindt de informatie uitsluitend. Wanneer er gevraagd wordt naar de belemmeringen die studenten ondervinden, noemen de studenten onder andere het ontbreken aan informatie over toegankelijkheid van kamers en het gebouw. Ook algemene informatie over het huis zelf en duidelijke informatie over hoe hospiteren werkt wordt door sommige studenten gemist. Studenten die vinden dat de informatie niet uitsluitend en inclusief is hebben hiervoor als redenen gegeven dat er geen informatie is over hoe op kamers gaan werkt voor mensen met een beperking en wat de mogelijkheden voor deze groep zijn. Ook is het niet altijd duidelijk of studenten met een chronische ziekte ook onder de groep 'fysieke beperking' vallen bij de SSH.

Studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond

Figuur 2.2 laat zien dat voor ongeveer 81 procent van de studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond de informatieverstrekking over op kamers gaan duidelijk is.

52 procent van deze groep vindt de informatie inclusief en niet uitsluitend. Ongeveer één procent is het zeer oneens met de stelling *'de informatie is volledig'* en de stelling *'de informatie is duidelijk'*. Biculturele studenten die van de eerste generatie zijn of wat korter in Nederland wonen en het oneens waren met de stelling, vonden bijvoorbeeld dat er te weinig basisinformatie gegeven wordt over hoe op kamers gaan en het concept van hospiteren voor beide partijen (organisatoren vanuit het huis en hospitanten) werkt. Daarnaast is het voor studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond niet altijd duidelijk welke nationaliteit zij moeten opgeven in het geval van een dubbele nationaliteit, of welke mogelijkheden en huizen er zijn voor studenten die behoefte hebben aan een 'speciale route of aanbod', zoals studenten die moslim zijn.

Figuur 2.2 Informatie over het op kamers gaan, in percentages

Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N= 110

Respondenten die de informatie niet duidelijk, niet volledig of uitsluitend vinden is gevraagd om toelichting te geven op de eventuele belemmeringen. Zij geven onder andere aan dat het voor respondenten met meerdere nationaliteiten onduidelijk is welke nationaliteit zij moeten gebruiken wanneer zij zich inschrijven.

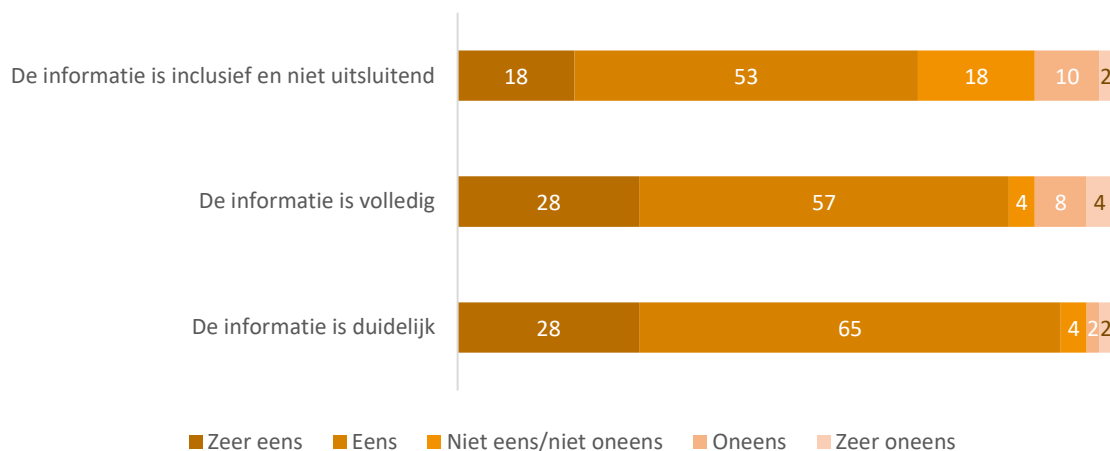
Studenten uit de focusgroepen onderschrijven de resultaten uit de vragenlijst. De informatie over op kamers gaan is duidelijk, maar het ontbreken van Engelstalige informatie is een belemmering voor sommige studenten. De beschikbare Engelse informatie omvat alleen informatie die van belang is voor internationale of shortstaystudenten. Studenten die net in Nederland wonen zijn de Nederlandse taal nog niet altijd helemaal machtig, waardoor het voor hen prettig zou zijn de informatie in het Engels te kunnen lezen. Verder wijzen beide groepen studenten erop dat onduidelijk is hoe het toewijzingssysteem na twintig keer hospiteren in drie maanden werkt. Veel studenten zijn daar niet van op de hoogte of weten niet precies wat de vereisten daarvoor zijn. Studenten die dit wel weten, stellen dat studenten die (na een aantal afwijzingen) geplaatst willen worden daardoor reageren op iedere willekeurige kamer om aan die twintig keer hospiteren te komen. Dit betekent dat zij ook reageren op kamers die zij eigenlijk niet zouden willen. Hierdoor verkleinen zij ook de kans voor andere studenten die wel geïnteresseerd zijn in de betreffende kamer, maar wellicht niet in aanmerking komen voor de hospiteeravond.

2.3 Inschrijven bij de SSH

Studenten met een fysieke beperking

In figuur 2.3 zien we dat 93 procent van de respondenten de informatie over het inschrijven bij de SSH duidelijk vindt. Ook vindt een meerderheid van 85 procent de informatie volledig. Ongeveer 12 procent vindt de informatieverstrekking uitsluitend en niet inclusief.

Figuur 2.3 Informatie inschrijven bij de SSH, in percentages

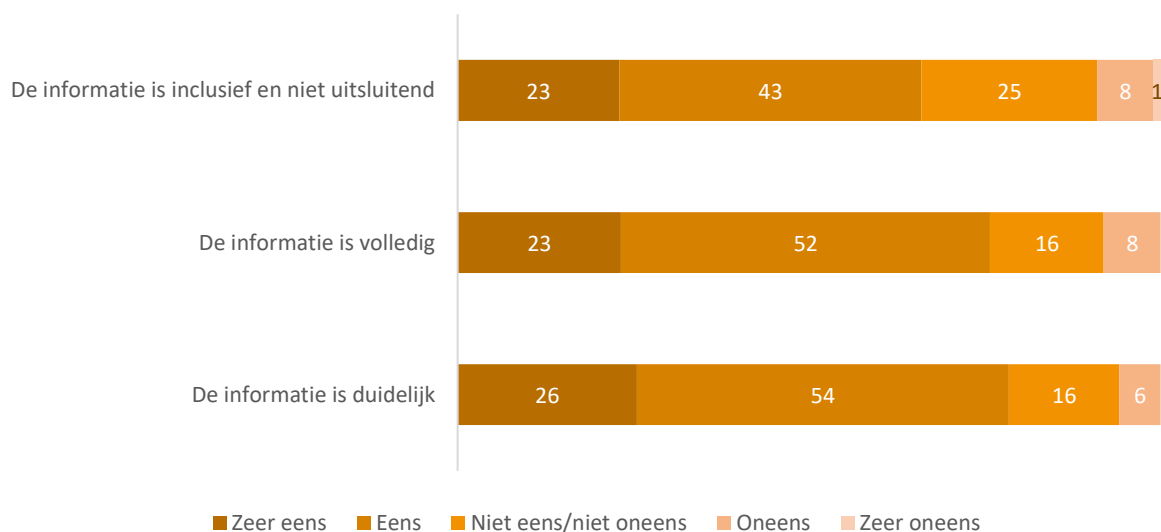
Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N= 51

Figuur 2.3 laat zien dat een meerderheid de inschrijfinformatie duidelijk vindt. Studenten benadrukken wel dat het tijdens het inschrijven niet duidelijk is hoe lang ze gemiddeld moeten wachten tot ze een kamer krijgen. Mensen met een visuele beperking geven aan dat het voor hen lastig is om de informatie te lezen. Ook werd door respondenten een niet aan beperking of migratieachtergrond gerelateerd uitsluitingsmechanisme benoemd, namelijk de binaire indeling bij het inschrijven. Voor transgender studenten is inschrijven lastig. Dit omdat het geslacht en de naam die in het paspoort staan overeen moeten komen met de persoonlijke informatie die ze moeten verstrekken op de website.

Studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond

Meer dan de helft van de respondenten vindt de inschrijfinformatie duidelijk (80%) en volledig (75%). Eén vierde van de deelnemers (25%) geeft aan het niet eens, maar ook niet oneens te zijn met de stelling 'de informatie is inclusief en niet uitsluitend'.

Figuur 2.4 Informatie inschrijven bij de SSH, in percentages

Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N= 111

Tijdens het inschrijven speelt bij respondenten de angst dat hun opgegeven achtergrond een negatief effect heeft op hun kans om uitgenodigd te worden voor een hospiteeravond. Ook missen respondenten met een biculturele Nederlandse achtergrond informatie over de nodige inschrijftijd. Zij zouden

graag (vooraf) meer duidelijkheid krijgen over het belang van inschrijven bij de SSH en de gemiddelde wachttijd op een kamer.

Studenten noemen dat het (vooral) voor eerstegeneratiestudenten moeilijk is om informatie te vinden over hospiteren. Hun netwerk is vaak niet op de hoogte van hoe het systeem werkt dus kan hen daarbij niet helpen. Het is voor hen bijvoorbeeld niet duidelijk dat zij zich vanaf 16 jaar kunnen inschrijven bij de SSH en daardoor al een aantal jaren inschrijftijd kunnen 'opsparen'. Omdat de kans op een kamer onder andere wordt bepaald door inschrijfduur kan dat van invloed zijn op hoe snel de student aan een kamer komt. Daarbij komt dat het voor studenten die pas korte tijd in Nederland wonen niet mogelijk was om zich op hun 16^e al in te schrijven. Studenten wijzen erop dat ook andere factoren meegenomen zouden kunnen worden bij het bepalen van de plaats op wachtlijst, bijvoorbeeld reisafstand tot de universiteit. Sommige respondenten die wat korter in Nederland wonen zeggen daarnaast taalgerelateerde belemmeringen te ervaren. Nederlands is voor deze studenten bijvoorbeeld niet hun eerste of tweede taal, ze spreken de taal minder vloeiend, waardoor het begrijpen van de informatie als lastig wordt ervaren. Het niet volledig beheersen van de Nederlandse taal of het hebben van bepaalde accenten maakt dat kamerozoekenden met een biculturele achtergrond die wat korter in Nederland zijn ook verder in het hospiteerproces tegen uitsluiting aanlopen. De belemmering rondom de taalbeheersing geldt niet voor biculturele studenten die hier zijn geboren of al langer in Nederland wonen.

Voor sommigen studenten zijn vanwege geloofsovertuigingen gemengde studentenhuizen (zowel mannen als vrouwen) geen optie. Deze studenten ondervinden moeite bij het vinden van informatie over een geschikt huis voor studenten voor wie een gemengd huis geen optie is.

Tijdens de focusgroep werd eveneens gesteld dat de informatie over het inschrijven bij de SSH duidelijk is. Studenten wijzen erop dat ze de SSH als een belangrijke organisatie zien om bij in te schrijven gezien het grote aanbod.

"Ik zie de SSH als de 'go-to' plek om een kamer te vinden als je niet via via kan. Ze hebben een goede prijs-kwaliteitverhouding, dat speelt een rol bij het inschrijven."

Volgens hen zou er wel meer informatie beschikbaar moeten zijn over de regels omtrent het verkrijgen van een studio. Ook is het voor niet iedereen bekend dat je na twintig keer hospiteren een kamer toegewezen krijgt. De regels voor een toewijzing zouden duidelijk vermeld moeten worden. Een van de deelnemers van de focusgroep werd na ruim twintig keer hospiteren gewezen op deze regeling.

2.4 Reageren op een advertentie

Studenten met een fysieke beperking

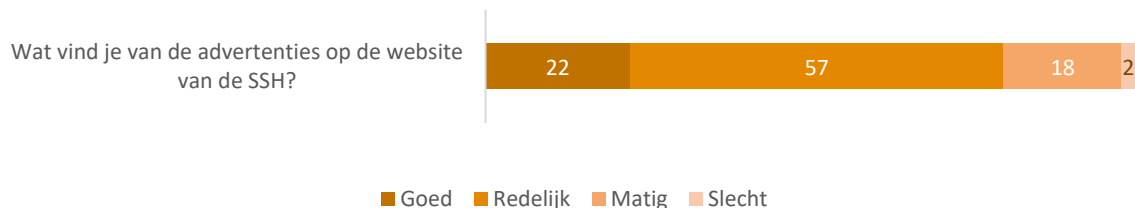
96 procent (N=49) van de respondenten met een fysieke beperking heeft al eens een advertentie van de SSH bekeken. Hiervan vindt 57 procent de informatie in de advertentieteksten redelijk.

Ongeveer één vijfde (20%) van de studenten vindt de advertenties matig of slecht. Zij zouden graag meer informatie krijgen over de toegankelijkheid van een gebouw en kamer. Studenten zouden ook graag meer foto's van het huis en de kamer willen zien. Uit de vragenlijst komt naar voren dat 67 procent (N=33) van de studenten geen goede beslissing kan nemen over het reageren op een kamer als zij geen volledig beeld hebben van de kamer en het huis.

Een student met een chronische aandoening zei hierover:

"Voor mij is het lastig om alleen af te gaan op wat er in advertenties wordt gezegd of een eerste indruk bij ontmoeting. Ik heb eerder meegemaakt dat ik van te voren afspraken heb gemaakt over samenwonen, en vervolgens kom ik erachter dat er totaal geen respect is voor mijn allergie. Dus voor mij is het ook daadwerkelijk belangrijk dat er in het gedrag van huisgenoten tijdens het wonen rekening wordt gehouden met mijn situatie."

Figuur 2.5 Advertenties de SSH, in percentages

Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N= 49

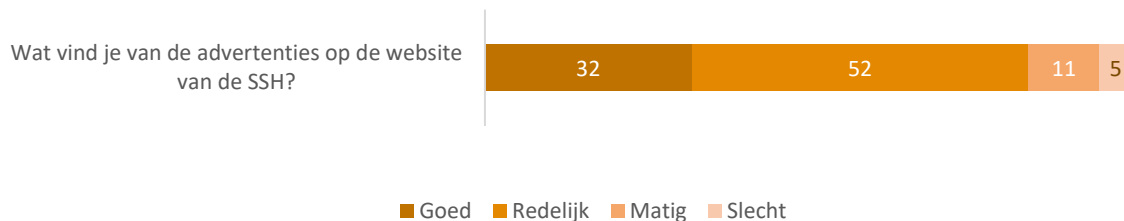
In de vragenlijst is nagegaan in hoeverre studenten (expliciet of impliciet) uitsluitende teksten in de kameradvertenties tegenkomen. Ruim 40 procent (van N=49) van de studenten heeft ervaren dat bepaalde groepen werden uitgesloten van reageren op een kamer. Dit werd vaak expliciet in de tekst vermeld. 37 procent heeft zelf ervaren dat zij niet in aanmerking kwamen voor een kamer. Een veel genoemd voorbeeld hiervan is de voorkeur voor een man of een vrouw. De voorkeur voor een vrouw komt volgens de studenten vaak voor. Niet alleen mannelijke studenten ervaren dit als negatief, ook voor non-binaire studenten vormt dit een belemmering. Daarnaast worden mbo studenten soms uitgesloten. Studenten leggen uit dat expliciete uitsluiting op beperking of achtergrond vrijwel niet voorkomt. Het gaat vaak om *covert* uitsluiting, niet zichtbaar of duidelijk voor anderen, maar wel duidelijk aanwezig voor de studenten uit de doelgroep. Hieronder valt bijvoorbeeld een nadruk op het type huisgenoot dat wordt beschreven in een advertentie.

Ook tijdens de focusgroepen kwam uitsluiting in advertentieteksten naar voren. De studenten vinden dat de advertenties over het algemeen de nodige basisinformatie bevatten, maar dat er in de advertentieteksten sprake kan zijn van uitsluiting. Dit gebeurt volgens hen in teksten die het type huis beschrijven, de sfeer, de huisgenoten zelf en de huisgenoot die gezocht wordt. Enkele focusgroepeelnemers hebben dit zelf ervaren. Het is voor de kamerzoekende belangrijk dat het toekomstige huis respectvol omgaat met de kamerzoekende en dat de toekomstige huisgenoten de kamerzoekende en diens identiteit accepteren (persoonkenmerken zoals karakter, maar ook beperking/afkomst).

Studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond

Uit de vragenlijst blijkt dat 96 procent (N=108) van de studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond al eens een advertentie van de SSH heeft bekeken. Iets meer dan de helft daarvan (52%) vindt de advertenties redelijk. 16 procent vindt de advertenties matig of slecht.

Figuur 2.6 Advertenties de SSH, in percentages

Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N= 108

Studenten zouden graag meer willen weten over hun huisgenoten. Ook geven zij aan vooral veel huizen te zien waar alleen witte mensen wonen of waar alleen Nederlands mag worden gesproken. Daarnaast zijn er voor islamitische vrouwen geen tot weinig mogelijkheden om een huis te vinden waar alleen (religieuze) vrouwen wonen en waar geen mannen langskomen. 61 procent (N=68) kan door een onvolledig beeld geen weloverwogen beslissing maken over het al dan niet reageren op een kameradvertentie.

Van de biculturele Nederlandse studenten heeft 45 procent (van N=108) ervaren dat bepaalde groepen in advertentieteksten werden uitgesloten van reageren op een advertentie. 23 procent heeft zelf ervaren dat zij op basis van de advertentietekst niet in aanmerking kwamen voor een kamer. Respondenten noemen uitsluiting op basis van geslacht, Nederlandssprekend en 'no internationals' als meest voorkomende reden. Ook zien zij dat mbo studenten worden uitgesloten.

Uit de focusgroep met biculturele Nederlanders komt naar voren dat zij zelf geen ervaring hebben met uitsluiting op basis van achtergrond of afkomst in advertentieteksten. Zij ervaren wel de tekst 'no internationals' als uitsluitend. Deze tekst zorgt voor verwarring over wat hiermee bedoeld wordt (studenten met een internationale achtergrond die kortdurend in Nederland zijn voor de studie, studenten met een internationale achtergrond in het algemeen die langdurig in Nederland zullen verblijven, studenten die geen Nederlands kunnen spreken, of iets anders?). Eén student met een biculturele achtergrond lichtte toe dat ze als gevolg van deze teksten en haar ervaringen tijdens het hospiteren niet meer reageert op advertenties waarin 'no internationals' staat.

Hiernaast geven studenten aan dat ze in deze fase vaker zelf beslissen niet te reageren, afhankelijk van hun eigen wensen, behoeften en eisen wat betreft een kamer en type huisgenoten. Huizen die niet bij hen passen (voor zover ze dit kunnen beoordelen) of waarbij ze geen prettig gevoel hebben (bijvoorbeeld doordat er enkel witte Nederlanders wonen) worden daarbij overgeslagen, omdat zij zelf ook een huis wensen waar zij zich geaccepteerd voelen en prettig samen kunnen wonen.

"Vaak zie ik foto's van de huisgenoten, veel witte mensen, niemand lijkt op mij. Ik krijg dan meteen het idee: willen ze mij dan wel? Willen ze wel iemand met een andere cultuur? Verkleint dat mijn kans? Staan zij open voor iemand die anders is? Daar voel ik mij dan onzeker over, het is ontmoedigend omdat ik bang om afgewezen te worden."

2.5 De hospiteeravond

Gemiddeld aantal keer hospiteren

Uit het onderzoek van RIGO (2021)⁴ kwam naar voren dat studenten 'geboren in een niet-westers land' gemiddeld 14 keer moesten hospiteren om een kamer te krijgen. Dit ging veelal over internationale studenten. Het gemiddeld aantal keer hospiteren voor studenten zonder fysieke beperking en of biculturele Nederlandse achtergrond lag volgens dat eerdere onderzoek op 7,6 keer. Het huidige onderzoek laat zien dat studenten met een fysieke beperking gemiddeld 10 keer hospiteren voor een kamer en studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond gemiddeld 9 keer.⁵

Studenten met een fysieke beperking

Wel ervaring met hospiteren

Van de respondenten met een fysieke beperking heeft 57 procent (van N=51) ervaring met hospiteren voor een kamer bij de SSH. Ongeveer een derde (van N=29) hospiteerde tegelijk met maximaal drie anderen voor een kamer. Voor 17 procent (van N=29) bestond het hospiteren uit een individueel gesprek tussen henzelf en de huisgenoten. Bijna de helft van de respondenten (48%, van N=29) heeft alleen offline gehospiteerd, 10 procent heeft alleen online gehospiteerd en 42 procent heeft zowel online als offline gehospiteerd.

Studenten vinden het nadelig dat het online niet mogelijk is om een goed beeld te krijgen van de inrichting van het huis en de kamer en de algemene sfeer in huis. Online hospiteren maakt het lastiger om goed kennis te maken met de huisgenoten. Wel kan het zoeken naar een kamer en het hospiteren erg intensief (denk aan lange afstanden bijvoorbeeld) zijn, wat het vooral voor sommige studenten met bepaalde fysieke beperkingen of chronische ziekten erg lastig maakt. Voor hen kan online hospiteren een

⁴ Bakker, W., Bloemendaal, L., Post, R. & Vrieler, A. (2021). *Hospiteren en uitsluiting. Onderzoek naar uitsluiting en kansenongelijkheid in de toewijzingssystematiek van de SSH*. Amsterdam: RIGO.

⁵ Voor studenten met een fysieke beperking loopt het aantal keer hospiteren uiteen van 1 tot 34 keer. Voor studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond is dit 1 tot 40 keer.

uitkomst zijn, zodat ze niet (onnodig) vaak hoeven te reizen naar een hospiteeravond van vijftien minuten. Toch hebben de meeste studenten een voorkeur voor offline hospiteren. Het voordeel van offline hospiteren is het verkrijgen van een beter beeld van de sfeer en de inrichting van het huis en de huisgenoten. De nadelen zijn minder kans krijgen om jezelf te laten zien en meer druk (om 'leuk' over te komen) door de invloed van het groepsdynamiek. De huidige woningnood vergroot de druk voor studenten.

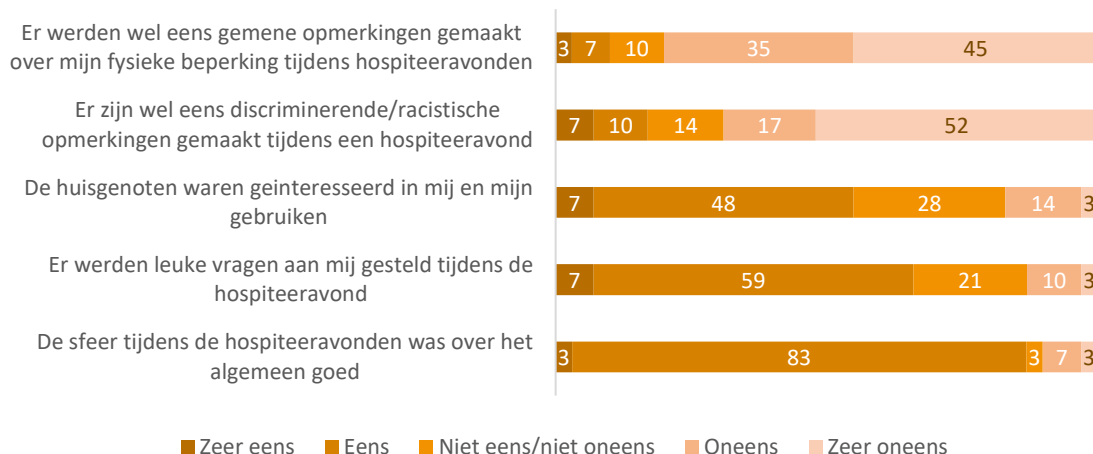
Figuur 2.7 Ervaring met hospiteren, in percentages

Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N=29

Studenten is ook gevraagd naar hun ervaringen met hospiteren (figuur 2.7). Uit de vragenlijst komt naar voren dat 51 procent van de studenten hospiteren niet leuk vindt. 63 procent zou dan ook liever niet hospiteren. Een meerderheid voelt zich wel op het gemak en heeft het gevoel genoeg van zichzelf te kunnen laten zien. Ruim de helft, 62 procent, vindt hospiteren nuttig.

Figuur 2.8 Ervaringen op de hospiteeravond, in percentages

Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N=29

Figuur 2.8 laat zien dat 86 procent tevreden is over de sfeer tijdens de hospiteeravond. Huisgenoten waren geïnteresseerd en er werden volgens de respondenten leuke vragen gesteld. Ook geeft een meerderheid aan geen ervaring te hebben met huisgenoten die discriminerende/racistische opmerkingen maakten tijdens de hospiteeravond. 80 procent geeft aan dat er tijdens het hospiteren geen vervelende opmerkingen zijn gemaakt over een fysieke beperking.

Meer dan driekwart van de studenten met een fysieke beperking (79%; van N=28) heeft geen negatieve ervaringen gehad tijdens het hospiteren voor een kamer bij de SSH. Wel heeft 62 procent (van N=29) het gevoel dat bepaalde kenmerken (zie tabel 2.2 hieronder) hun kansen op het verkrijgen van een kamer hebben verkleind. Studenten lichten daarbij toe dat zij dit veelal opmaken uit impliciete signalen die erop (lijken te) wijzen dat persoonlijke kenmerken hun kansen beïnvloeden. In veel gevallen gaat het niet om directe, vervelende opmerkingen over de fysieke beperking, maar over het gedrag van de huisgenoten. Zo merken zij een veranderende houding, blik of interesse als duidelijk is dat zij een fysieke beperking hebben.

"Mensen zullen het nooit tegen je zeggen. Dat heb ik impliciet gemerkt, niemand zegt dat recht in je gezicht, maar ik weet het zeker. Als ik aan kom lopen dan zien mensen dat ik een handicap heb. Dan merk je wel als iemand er geen zin in heeft. De meesten zijn op zoek naar een 'normale' student. Het feit dat ze het opmerken en ernaar vragen... dan zitten ze al in hun hoofd van willen we dit of niet?"

Tabel 2.2 Kenmerken die kansen verkleinen, studenten met een fysieke beperking

Reden	Percentage	Aantal
Fysieke beperking	57	13
Chronische ziekte	48	11
Persoonlijkheid/karakter	35	8
Leeftijd	35	8
Seksuele oriëntatie	13	3
Afkomst	9	3
Sociale beperking ⁶	9	2
Religie/levensovertuiging	4	1
Genderidentiteit ⁷	4	1
Opleidingsniveau	0	0

Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N=23

Tabel 2.2 laat zien welke kenmerken respondenten zien als kansverkleinend. Meer dan de helft is van mening dat een fysieke beperking hun kans verkleint op het krijgen van een kamer. Ook een chronische ziekte, leeftijd, en persoonlijkheid en karakter worden genoemd.

Respondenten is vervolgens gevraagd waarom zij verwachten dat bepaalde persoonskenmerken hun kans verkleinen. Uit de vragenlijst komt naar voren dat zij niet het gevoel hebben dat toekomstige huisgenoten open staan om eventuele aanpassingen te verrichten voor hun behoeftes. Daarnaast heeft 35 procent (van N=23) niet het gevoel dat huisgenoten hen begrijpen en/of waarderen. Iets meer dan 30 procent denkt dat het (te veel) verschillen van normen, waarden en/of gebruiken een reden kan zijn.

Studenten zeggen strategisch te handelen tijdens het hospiteren om hun kansen te vergroten. Factoren waarvan ze weten of vermoeden dat die hun kansen verkleinen, proberen ze niet of minder naar voren te laten komen, en andere factoren die hun kansen vergroten juist meer te laten zien. Dit geldt bijvoorbeeld voor hun interesses of karaktereigenschappen, maar vooral voor hun beperking en/of hun bicultu-rele achtergrond.

⁶ Mensen met een sociale beperking functioneren in groepsverbanden niet volgens de algemene 'norm' en worden daardoor als 'anders' ervaren door de buitenwereld. Het gaat dan bijvoorbeeld over mensen met een persoonlijkheidsstoornis, extreme verlegenheid of een vorm van autisme die beperking ondervinden bij het sociaal interacteren met anderen (Bosma, Van Zanten & Sonneborn (2014).

⁷ Genderidentiteit gaat over hoe iemand zichzelf ziet en voelt in verhouding tot de eigen sekse en genderrollen die gelden op een specifieke plaats en tijd (Raaijmakers, Van der Miesen, Dewinter & Ruigrok, 2019).

"Ik kan mij voorstellen, heb het niet meegemaakt, dat je als persoon niet op een huisgenoot zit te wachten die heel vaak ziek is. In deze situatie gaat het goed, maar kan mij voorstellen dat als ik dit vermeld had dat er dan twijfels zouden zijn. Ik heb menig hospiteeravond gehad dat de keuze om mijn beperking te vermelden voor stress zorgt, 'zeg ik het, zeg ik het niet'. Het is dubbel."

"Voor mijn gevoel sta ik één nul achter als ik het vermeld. Het is ook iets wat je niet zo snel in iemand zijn gezicht zegt. Pas als je weg bent dan zeggen ze tegen elkaar 'die wordt het echt niet'."

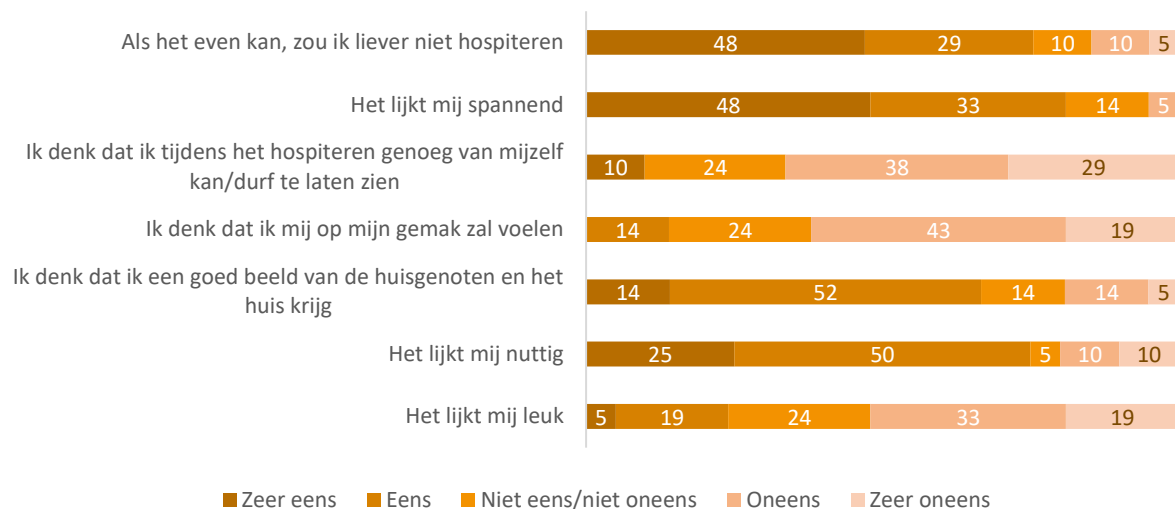
Ze willen niet op basis van deze kenmerken beoordeeld worden. Tegelijkertijd gaan studenten hier niet te ver in, omdat ze het ook belangrijk vinden om zichzelf te blijven en te laten zien hoe ze echt zijn; ze willen op basis van hun echte zelf uitgekozen worden.

Ook merken zij dat er tijdens het hospiteren opmerkingen of grappen werden gemaakt over afkomst en cultuur. Biculturele Nederlandse studenten met een fysieke beperking zijn bang dat hun afkomst leidt of heeft geleid tot een afwijzing. Een student met autisme licht toe dit niet te vertellen zodat toekomstige huisgenoten niet meteen een (stereotyperend) beeld gaan vormen. Verder wijzen studenten erop dat het lastig kan zijn om aan bepaalde 'eisen' voor het type huisgenoot te voldoen, denk aan veel uitgaan of alcohol drinken. Dat is voor sommige studenten, mede door hun beperking en/of religie, niet mogelijk of wenselijk.

Geen ervaring met hospiteren

Studenten met een fysieke beperking die nog geen ervaring hebben met hospiteren (N=22) is gevraagd waarom zij nog niet hebben gehospiteerd. Meer dan de helft (55%; N=12) zegt niet in aanmerking te zijn gekomen of niet te zijn uitgenodigd voor een hospiteeravond.⁸ Ruim een derde (36%) geeft aan dat zij niet verwachten om via het hospiteerproces kans te maken op een kamer.

Figuur 2.9 Welke verwachtingen heb je bij het hospiteren, in percentages

Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N= 21

Van de studenten zonder hospiteerervaring geeft 77 procent aan liever niet te hospiteren voor een kamer, zie figuur 2.9. Studenten die liever niet hospiteren noemen het hospiteerproces een 'vleeskeuring'. Kamerzoekenden verwachten het hospiteren spannend te vinden (81%). Drie kwart verwacht dat hospiteren nuttig is. Ook verwacht twee derde een goed beeld van de huisgenoten te krijgen. Tegelijkertijd verwacht twee derde dat zij tijdens het hospiteren niet genoeg van zichzelf kunnen laten zien.

⁸ Bij de SSH komen de vijftien mensen met de langste inschrijftijd in aanmerking voor de het bijwonen van een hospiteeravond. Vervolgens krijgt het huis een lijst met de vijftien personen die in aanmerking komen voor de hospiteeravond en zijn zij verantwoordelijk voor het organiseren en uitnodigen van de studenten.

Tabel 2.3 Kenmerken die kansen verkleinen, studenten met een fysieke beperking

Reden	Percentage	Aantal
Fysieke beperking	44	7
Chronische ziekte	44	7
Persoonlijkheid/karakter	44	7
Leeftijd	31	5
Seksuele oriëntatie	25	4
Seksuele oriëntatie	25	4
Genderidentiteit	19	3
Opleidingsniveau	13	2
Religie/levensovertuiging	6	1
Afkomst	0	0

Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N=16

Een meerderheid van 73 procent (N=22) verwacht dat ze één of meer kenmerken hebben die hun kansen op een kamer kunnen verkleinen. Kenmerken als fysieke beperking, chronische ziekte en persoonlijkheid/karakter worden het meest genoemd, zoals blijkt uit tabel 2.3.

Studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond

Wel ervaring met hospiteren

Onder de studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond heeft 55 procent (van N=112) ervaring met hospiteren bij de SSH. Respondenten hebben even vaak gehospiteerd in een groep van maximaal drie personen als individueel (27%; van N=62). Iets meer dan een vijfde (23%) heeft tegelijk met meer dan drie kamerzoekenden of op een andere manier gehospiteerd. Een merendeel van 44 procent (van N=61) heeft alleen offline gehospiteerd. Een minderheid van 15 procent heeft alleen online gehospiteerd en 41 procent heeft zowel online als offline gehospiteerd.

Figuur 2.10 Ervaring met hospiteren, in percentages

Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N= 61

Figuur 2.10 laat zien dat een meerderheid (55%) hospiteren nuttig vindt. Studenten vinden hospiteren over het algemeen niet leuk (41%) en voelen zich niet op hun gemak tijdens het hospiteren (36%). Meer dan de helft van de studenten zou liever niet hospiteren voor een kamer. Studenten vinden hospiteren spannend en hebben niet het gevoel genoeg van zichzelf te kunnen laten zien tijdens het hospiteren.

Figuur 2.11 Ervaringen op de hospiteeravond, in percentages

Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N= 62

Drie kwart van de studenten vond de sfeer tijdens het hospiteren goed (zie figuur 2.11). Ook werden er volgens een meerderheid leuke vragen gesteld en waren de huisgenoten geïnteresseerd. Toch stelt bijna een vijfde van de studenten dat discriminerende of racistische opmerkingen zijn gemaakt tijdens de hospiteeravond. Ook hebben sommige respondenten tijdens de hospiteeravond bepaalde vormen van uitsluiting ervaren. De deelnemers van de focusgroep merken op dat kenmerken die direct zichtbaar zijn en sneller opgemerkt worden, voor meer kans op mogelijke uitsluiting zorgen.

Dit blijkt volgens studenten bijvoorbeeld uit de toon of houding van de toekomstige huisgenoten (geen interesse meer, houding verandert, zuchten, blik). Soms worden er ook persoonlijke, gerichte vragen gesteld over de biculturele achtergrond van een student (waar kom(en) je (ouders) echt vandaan?). Studenten ervaren het niet altijd als prettig en voor hen benadrukken deze vragen het anders-zijn. Eén biculturele student die wat korter in Nederland woont lichtte tijdens de focusgroep toe structureel vragen over haar herkomst te krijgen, waardoor er geen ruimte is voor vragen over haar als persoon. Ze voelt niet de ruimte andere kanten van zichzelf te laten zien. Hierbij maakt de (moeite met de) taal of het niet goed bekend te zijn met alle Nederlandse omgangsvormen het hospiteren ook lastiger voor biculturele studenten die wat korter in Nederland wonen.

Bijna de helft van de respondenten (44%, van N=62) heeft het gevoel dat bepaalde kenmerken hun kansen hebben verkleind tijdens het hospiteren.

Tabel 2.4 Kenmerken die kans verkleinen, studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond

Reden	Percentage	Aantal
Afkomst	63	24
Persoonlijkheid/karakter	40	15
Leeftijd	24	9
Religie/levensovertuiging	21	8
Sociale beperking	11	4
Seksuele oriëntatie	8	3
Fysieke beperking	8	3
Chronische ziekte	5	2
Genderidentiteit	5	2
Opleidingsniveau	0	0

Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N= 38

Tabel 2.4 laat zien dat kenmerken als afkomst (63%), persoonlijkheid/karakter (40%) en leeftijd (24%) volgens respondenten kenmerken zijn die hun kansen op een kamer verkleinen. Tijdens het hospiteren ligt de focus voor biculturele Nederlandse studenten op duidelijk maken Nederlands te zijn. Studenten hebben de ervaring dat zij tijdens het hospiteren vooroordelen moeten ontcrachten. Het wel of niet vertellen dat je een beperking of biculturele achtergrond hebt is een worsteling voor de studenten. Voor sommigen is dit echter zichtbaar en hebben ze niet de keuze om het niet te vermelden. Ze brengen het echter niet altijd zelf ter sprake.

“Ik denk dat je als huis gaat kiezen voor de veilige keuze: wie lijkt het meest op je, wie doet de dingen die jij ook leuk vindt, wie zal het beste passen? Er zijn al zo veel mensen waar je uit moet kiezen. Ik zeg niet dat ik autisme heb, ik heb al een andere culturele achtergrond, ik wil niet meer dingen benoemen die me nóg anders maken.” – Student met zowel een fysieke beperking als een biculturele achtergrond

Meer dan de helft (55% van N=38) verwacht dat hun kansen op een kamer negatief worden beïnvloed door vooroordelen over hun afkomst. Toekomstige huisgenoten zouden hen niet begrijpen of waarderen (29%). Zes op de tien respondenten noemt opgroeien in een ander milieu als nadeel. Ook denkt ruim een kwart dat verschillen in normen, waarden en/of gebruiken een oorzaak kunnen zijn voor kleinere kansen.

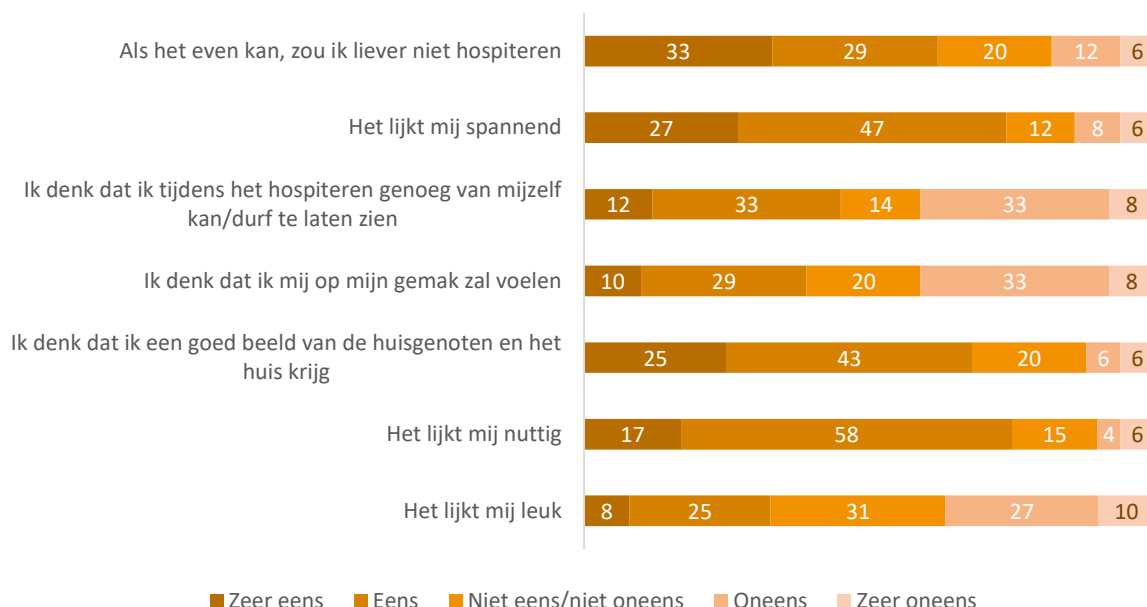
Respondenten lichten toe dat zij verwachten dat hun kansen kleiner zijn doordat zij niet op de vrienden van of de toekomstige huisgenoten zelf lijken. Het valt veel respondenten op dat er vaak wordt gevraagd naar ‘waar ze echt vandaan komen’. Respondenten merken op dat hun naam een negatief effect kan hebben op hun kans om de kamer te krijgen. Studenten noemen focus op uiterlijk en taal en de daarop gebaseerde vooroordelen van de toekomstige huisgenoten over de afkomst van de respondent als vervelend. Dit geeft hun het gevoel dat ze moeten bewijzen ‘Nederlands genoeg’ te zijn.

Geen ervaring met hospiteren

45 procent (N=50) van de respondenten met een biculturele Nederlandse achtergrond heeft nog geen ervaring met hospiteren. Meer dan de helft van de studenten (56%, N=28) zonder hospiteerervaring is nog niet in aanmerking gekomen en niet uitgenodigd voor een hospiteeravond. 30 procent verwacht geen kans te maken op een kamer.

62 procent wil liever niet hospiteren voor een kamer (zie figuur 2.12). Voor hen voelt hospiteren als solliciteren. Daarnaast wijzen studenten erop dat er (vrijwel) geen geschikte kamers voor religieuze studenten zijn die graag met andere religieuze studenten samenwonen. Bijna driekwart vindt hospiteren spannend. Kamerzoekenden verwachten wel dat het hospiteren nuttig is en dat zij door hospiteren een goed beeld van de huisgenoten krijgen.

Figuur 2.12 Welke verwachtingen heb je bij het hospiteren, in percentages

Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N= 35

Een meerderheid van 73 procent (N=48) verwacht dat bepaalde kenmerken hun kans tijdens de hospiteeravond verkleinen (zie tabel 2.5). Afkomst, religie/leeftijdsovertuiging en persoonlijkheid/karakter worden het meest genoemd. Ook naam en huidskleur worden als kansverkleinende kenmerken genoemd.

Tabel 2.5 Kenmerken die kansen verkleinen, studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond

Reden	Percentage	Aantal
Afkomst	89	31
Religie/levenovertuiging	37	13
Persoonlijkheid/karakter	34	12
Leeftijd	31	11
Sociale beperking	11	4
Opleidingsniveau	9	3
Genderidentiteit	9	3
Seksuele oriëntatie	8	3
Chronische ziekte	6	2
Fysieke beperking	3	1

Bron: vragenlijst onderzoek naar mogelijke uitsluiting tijdens het hospiteren (RegioPlan) N=35

In beide focusgroepen waren er deelnemers die vaker hebben gehospiteerd, sommige meer dan 20 keer. Het hospiteren gaat over het algemeen redelijk. Deelnemers van beide focusgroepen vinden dat het hebben van een beperking of een biculturele achtergrond een (grote) rol speelt bij het hospiteren.

Bij beide focusgroepen is naar voren gekomen dat de deelnemers hospiteren niet leuk vinden, ze doen het omdat het moet om aan een kamer te komen. Toch zeggen studenten ook enkele voordelen van hospiteren te zien. Het helpt om een beeld te krijgen van de potentiële toekomstige huisgenoten waardoor ze ook voor zichzelf kunnen beslissen of ze de kamer zouden willen of niet. Ze vinden ook dat het voor huisgenoten die aan het zoeken zijn naar een nieuwe huisgenoot fijn is om inspraak te hebben in wie komt wonen in het huis. Dat zouden ze zelf ook graag willen.

“Het is leuk als ik in een huis ben waar ik mijzelf kan zijn en andere landen en culturen kan leren kennen. Als ik met alleen Nederlanders woon dan voelt het meer alsof ik mijn cultuur opdring. Ik zou het leuk vinden als zij interesse tonen of als ik iets vanuit mijn cultuur voor ze kan koken, zoals baklava ofzo, ik zou het leuk vinden om dat aan mijn huisgenoten te laten zien.”—Student met een biculturele achtergrond

Conclusie

3

3 Conclusie

3.1 Conclusie

Dit onderzoek geeft inzicht in mogelijke (zelf)uitsluiting en kansenongelijkheid van studenten met een fysieke beperking en/of biculturele Nederlandse achtergrond tijdens het hospiteren voor een kamer van de SSH Utrecht. Uit het onderzoek blijkt dat studenten met een fysieke beperking en/of een biculturele Nederlandse achtergrond specifieke uitdagingen ervaren gedurende het hospiteerproces die het lastiger (kunnen) maken om aan een kamer te komen. Hieronder lichten we per fase in het hospiteerproces toe welke uitdagingen en belemmeringen deze studenten tegenkomen.

Informatie over het op kamers gaan

De meerderheid van de studenten vindt de beschikbare informatie over op kamers gaan duidelijk. Wel wijzen studenten erop dat sommige (voor hen) relevante informatie ontbreekt, bijvoorbeeld over de toegankelijkheid van een huis en/of kamer of de regels voor het in aanmerking komen voor een studio. Daarnaast zijn weinig studenten op de hoogte van de regels omtrent de toewijzing van kamers (na twintig keer hospiteren in drie maanden). Voor enkele studenten is ook niet duidelijk genoeg wat hospiteren precies inhoudt en wat de gemiddelde wachttijd is tot een kamer gevonden wordt. Voor studenten met een chronische ziekte of beperking is het tevens niet duidelijk of en wat de SSH voor hen kan betekenen bij het zoeken naar een kamer en het kameraanbod. Ongeveer de helft van de studenten vindt de informatie inclusief en niet uitsluitend. Een belangrijke belemmering die daarbij door studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond genoemd wordt, is dat niet alle informatie in het Engels te vinden is. Engelstalige informatie is volgens de studenten enkel beschikbaar over shortstaymogelijkheden, bedoeld voor internationale studenten.

Het inschrijven bij de SSH

Over het algemeen is de informatie over het inschrijven bij de SSH duidelijk en volledig volgens de studenten. Toch stelt ongeveer de helft van de studenten dat er informatie ontbreekt. Zo zouden ze graag een realistische inschatting van de wachttijd voor het vinden van een kamer krijgen. Daarnaast wijzen studenten erop dat bij veel van hen onbekend is dat studenten zich vanaf 16 jaar kunnen inschrijven bij de SSH. Omdat zij hier niet van op de hoogte zijn, lopen zij een aantal jaar inschrijftijd mis. Daarbij komt dat studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond die pas enkele jaren in Nederland wonen niet in de gelegenheid waren zich al op hun 16^e in te schrijven. Het criterium inschrijfduur voor de selectie voor een hospiteeravond zien zij mede daarom als oneerlijk. Studenten stellen bijvoorbeeld dat gekozen zou kunnen worden naar een combinatie van andere factoren, zoals reisafstand tot de universiteit of de noodzaak voor een kamer gezien de thuissituatie of reisbeperkingen door een fysieke beperking. Verder wijzen studenten erop dat informatie slecht toegankelijk kan zijn voor studenten met een visuele beperking.

Reageren op een advertentie

Ongeveer twee vijfde van de studenten heeft ervaren dat bepaalde groepen werden uitgesloten in advertentieteksten voor een kamer. Veel genoemde uitsluitingsgronden zijn geslacht (voorkeur voor mannelijke/vrouwelijke huisgenoten), leeftijd en opleidingsniveau (geen mbo-studenten). Voor non-binaire studenten is de voorkeur voor een man of vrouw belemmerend bij het reageren op een advertentie, omdat zij zich in beide omschrijvingen niet kunnen vinden. Daarnaast leidt de tekst 'no internationals' tot verwarring bij studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond. Voor hen is niet duidelijk wie daarmee bedoeld worden. Deze studenten ervaren een drempel om op deze advertenties te reageren. Geen enkele student wijst op expliciete uitsluiting op basis van een fysieke beperking, ziekte of achtergrond.

Verder zullen deze studenten, net als studenten in andere doelgroepen, in deze fase op basis van eigen behoeften en wensen de afweging maken wel of niet te reageren. Daarvoor zijn onder andere de omschrijvingen van het type huisgenoot of de sfeer in huis bepalend. De beschrijving of foto van de andere huisgenoten kan ook leiden tot zelfuitsluiting: in het geval er enkel witte Nederlandse studenten in een huis wonen voelen sommige studenten met een biculturele achtergrond zich minder gewenst. Daarnaast zijn er enkele voor hen noodzakelijke criteria waarop de studenten filteren, denk bijvoorbeeld aan

de toegankelijkheid van een kamer, het hebben van een eigen keuken in verband met allergieën of het al dan niet naleven van een bepaalde religie of leefstijl.

De hospiteeravond

Ruim de helft van de studenten heeft ervaring met hospiteren voor een kamer van de SSH. Hoewel studenten het hospiteren niet leuk vinden, ziet ongeveer de helft van de respondenten de meerwaarde. Hospiteren geeft de huisgenoten, maar ook hunzelf de mogelijkheid beter te beoordelen of de kamer en het huis voldoen aan de wensen en behoeften. Wel merken of verwachten studenten dat bepaalde kenmerken hun kans om uitgekozen te worden verkleinen. Bijna twee derde van de studenten met een fysieke beperking die al eens gehospiteerd hebben, verwacht dat bepaalde kenmerken hun kans op het verkrijgen van een kamer verkleinen. De meest genoemde kenmerken zijn een fysieke beperking (57%), chronische ziekte (48%), persoonlijkheid/karakter (35%) en leeftijd (35%). Van de studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond die ervaring hebben met hospiteren heeft bijna de helft het gevoel dat bepaalde kenmerken kansverkleinend zijn. Deze studenten wijzen vooral op de kenmerken afkomst (63%), persoonlijkheid/karakter (40%) en leeftijd (24%). Daarnaast heeft ongeveer een vijfde van studenten met een biculturele achtergrond wel eens discriminerende of racistische opmerkingen gehoord tijdens een hospiteeravond. Zij hebben het gevoel te moeten bewijzen dat zij Nederlands genoeg en niet 'anders' zijn. Zij merken dat toekomstige huisgenoten vooroordelen baseren op hun uiterlijk, omgangsvormen of taalbeheersing.

Zowel studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond als studenten met een fysieke beperking krijgen specifieke vragen over hun afkomst of beperking. Zo worden vragen gesteld over de afkomst van de student of diens ouders of over de beperking/ziekte die iemand heeft. Het is voor studenten lastig in te schatten of deze vragen uit oprechte interesse worden gesteld. Een aantal studenten heeft negatieve ervaringen met dergelijke vragen. Daarbij hebben studenten de ervaring dat de blik of houding van de huisgenoten verandert of dat in het vervolg van de avond nauwelijks meer vragen worden gesteld. Als gevolg van deze negatieve ervaringen én door de verwachting dat kenmerken een negatieve invloed hebben op hun kans op een kamer twijfelen studenten over het vermelden van dergelijke kenmerken. Wanneer kenmerken niet direct zichtbaar zijn, houden ze deze liever voor zichzelf.

Niet alle studenten hebben negatieve ervaringen met hospiteren. Studenten wijzen er ook op dat hospiteren nuttig is en dat het ook leuk kan zijn anderen te leren kennen. Daarnaast stelt een meerderheid dat huisgenoten geïnteresseerd zijn en dat er een goede sfeer hangt gedurende de hospiteeravond.

Het gemiddeld aantal keer dat deze studenten hospiteren ligt hoger dan voor de algehele Utrechtse studentenpopulatie.⁹ Uit dit onderzoek blijkt dat studenten met een fysieke beperking gemiddeld 10 keer moeten hospiteren voordat ze een kamer krijgen en studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond hospiteren gemiddeld 9 keer. Het gemiddeld aantal keer hospiteren voor studenten zonder fysieke beperking en of biculturele Nederlandse achtergrond lag volgens het onderzoek van RIGO op 7,6 keer.

Overkoepelend beeld

Met dit onderzoek is getracht inzicht te geven in de mate waarin studenten met een fysieke beperking en studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond (zelf)uitsluiting en kansenongelijkheid ervaren tijdens het hospiteerproces voor een kamer bij de SSH Utrecht. Het gaat daarbij expliciet om de ervaringen van deze studenten zelf. Om zicht te krijgen op deze mogelijke uitsluitingsprocessen en wanneer deze plaatsvinden, hebben we het hospiteerproces in onderdelen opgedeeld. Het onderzoek laat zien dat op verschillende momenten sprake kan zijn van (zelf)uitsluiting en/of kansenongelijkheid:

- De onduidelijke of onvolledige informatievoorziening omtrent het verloop van het hospiteerproces, het inschrijven vanaf 16 jaar, de toegankelijkheid van de aangeboden kamers en de mogelijkheden voor studenten met specifieke behoeften of wensen in geval van bijvoorbeeld een beperking of religie maken het voor studenten met een fysieke beperking dan wel een biculturele Nederlandse achtergrond lastig het volledige hospiteerproces te begrijpen en de juiste stappen (tijdig) te zetten. Dit

⁹ Bakker, W., Bloemendaal, L., Post, R. & Vrieler, A. (2021). *Hospiteren en uitsluiting. Onderzoek naar uitsluiting en kansenongelijkheid in de toewijzingssystematiek van de SSH*. Amsterdam: RIGO.

kan ertoe leiden dat de kansen op een kamer voor deze groep verkleind worden ten opzichte van andere Utrechtse studenten, bijvoorbeeld doordat zij (veel) later inschrijven bij de SSH of niet weten hoe en wanneer zij op een kamer en/of studio kunnen reageren. Het ontbreken van Engelstalige informatie vormt eveneens een belemmering voor een deel van de studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond die de Nederlandse taal (nog) onvoldoende beheersen.

- Het onderzoek wijst uit dat advertentieteksten en foto's van het huis en de kamer in sommige gevallen uitsluitend zijn of als zodanig worden ervaren. Door het benoemen van (niet-)wenselijke kenmerken van de toekomstige huisgenoot wordt een deel van de kamerzoekenden uitgesloten van reageren. Veel genoemde uitsluitingsgronden zijn geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Daarnaast leidt de vermelding 'no internationals' tot (zelf)uitsluiting van studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond. Voor hen is namelijk onduidelijk wie met 'international' wordt bedoeld, waardoor zij niet (durven te) reageren op advertenties waarin dit vermeld staat. Advertentieteksten met uitsluitingsgronden leiden daarmee tot (zelf)uitsluiting van bepaalde groepen. Wel wijzen studenten erop dat zij (vrijwel) nooit advertentieteksten voorbij zien komen waarin studenten worden uitgesloten op basis van een fysieke beperking, ziekte of (culturele) achtergrond.
- De hospiteeravond wordt op verschillende manieren ervaren. Kamerzoekende studenten stellen dat hospiteren bijdraagt aan het creëren van een goed beeld van de toekomstige huisgenoten en het huis. Een groot deel van de studenten voelt zich echter niet op diens gemak tijdens de hospiteeravond en zou liever niet hospiteren als het niet hoeft. Daarbij komt dat zowel studenten met een fysieke beperking als studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond het gevoel hebben of verwachten dat bepaalde persoonlijke kenmerken hun kansen op een kamer verkleinen. De meest genoemde kenmerken zijn een fysieke beperking of chronische ziekte, leeftijd, afkomst en persoonlijkheid/karakter. Studenten wijzen erop dat zij weinig discriminerende opmerkingen over hun beperking of achtergrond ontvangen, maar wel te maken krijgen met vervelende vragen en merken dat in sommige gevallen de houding, blik of interesse van de huisgenoten verandert als over de beperking of achtergrond is gesproken. Mede om deze reden laten studenten, voor zover mogelijk, deze factoren achterwege gedurende de hospiteeravond; bijvoorbeeld door niet zelf te beginnen over de beperking, allergie of achtergrond die zij hebben.

Naast de (zelf)uitsluitingsprocessen die zich in het hospiteerproces voordoen, laat het onderzoek ook zien dat studenten met een fysieke beperking en studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond gemiddeld vaker moeten hospiteren tot zij een kamer vinden dan de gemiddelde Utrechtse student. De bevindingen van dit onderzoek lijken erop te wijzen dat de toewijzingssystematiek van hospiteren niet voor alle studenten voldoende toereikend is. Het hospiteersysteem zou daarmee kunnen leiden tot een verminderde kans op een kamer voor deze doelgroepen.

3.2 Aanbevelingen

Hieronder volgen enkele aanbevelingen voortkomend uit de uitkomsten van dit onderzoek en de suggesties van studenten. De aanbevelingen zijn geklusterd naar verschillende onderdelen van het hospiteerproces.

- **Verbeter de (toegankelijkheid en inclusiviteit van de) informatievoorziening**
 - *Verschaf actief informatie aan (toekomstige) studenten over wat het op kamers gaan inhoudt en over de mogelijkheid en het belang van het inschrijven vanaf 16 jaar en de inschrijfduur.* Zoek naar mogelijkheden om (toekomstige) studenten hier vroegtijdig over te informeren en besteed hierbij extra aandacht aan het bereiken specifieke groepen, zoals (toekomstige) studenten met een biculturele achtergrond of een fysieke beperking. Verspreid deze informatie op plekken waar jongeren makkelijk te bereiken zijn, zoals op de middelbare scholen, open dagen van universiteiten en (hoge)scholen, in buurthuizen, via sleutelfiguren van gemeenschappen of organisaties die zich voor deze jongeren inzetten.
 - *Verbeter de toegankelijkheid en inclusiviteit van de website van en inschrijving bij de SSH.* Niet alle studenten kunnen op dit moment uit de voeten met de beschikbare informatie. Er zijn diverse aanpassingen waaraan gedacht kan worden, zoals het beschikbaar stellen van Engelstalige informatie en het toegankelijk maken van de pagina's voor studenten met een visuele beperking.

Een andere verbetermogelijkheid heeft betrekking op een andere doelgroep studenten. Non-binaire studenten ervaren belemmeringen bij het inschrijven (en reageren). Verken de mogelijkheden om de eis dat studenten hun wettelijk geslacht moeten opgeven te schrappen. Geef in plaats daarvan of daarnaast de mogelijkheid om genderidentiteit te vermelden. Naast de toegankelijkheid zou gekeken kunnen worden naar de inclusiviteit van de website, bijvoorbeeld door het gebruik van foto's met een diversere uitstraling.

- *Geef bij het inschrijven bij de SSH informatie over het verloop van het hospiteerproces.* Het gaat bijvoorbeeld om informatie over de gemiddelde wachttijd, de regels voor toewijzing van een kamer (na twintig keer hospiteren in drie maanden) en de vereisten voor het bemachtigen van een studio. Zo kunnen studenten (die specifieke wensen/behoefte hebben) een betere afweging maken bij het inschrijven bij de SSH.
- *Introduceer meer filters voor kamerzoekenden die bruikbaar zijn bij het zoeken naar geschikte kamers.* Op dit moment is het al mogelijk om te filteren op bijvoorbeeld prijs of het aantal huisgenoten, maar de studenten uit deze doelgroepen wijzen op enkele andere nuttige filters. Denk bijvoorbeeld aan de toegankelijkheid van een kamer/huis (wel/geen lift of trap, etagenummer van de kamer), wel/geen gedeelde keuken, de aanwezigheid van of het openstaan voor huisdieren. Dit maakt het makkelijker voor studenten om alleen de advertenties te selecteren die passen bij de eigen behoeften/benodigdheden.
- *Maak het plaatsen van goede foto's van de kamer en gedeelde ruimtes verplicht en gemakkelijker.* Niet altijd worden foto's toegevoegd waardoor kamerzoekenden geen goed beeld van de (toegankelijkheid van de) kamer en het huis hebben alvorens zij reageren. Daarbij stelden studenten die al eens een hospiteeravond organiseerden dat het plaatsen van foto's niet altijd goed gaat. Door foto's een vast onderdeel van de advertentie te laten zijn en het toevoegen daarvan te vergemakkelijken, krijgen kamerzoekenden een beter beeld waarop zij hun keuze om al dan niet te reageren kunnen baseren.
- *Maak het laagdrempeliger voor studenten om belemmeringen of moeilijkheden met de SSH te bespreken.* Introduceer bijvoorbeeld een chatoptie of een vaste contactpersoon aan wie studenten vragen kunnen stellen, hun situatie kunnen uitleggen, met wie ze belemmeringen kunnen bespreken of van wie ze tips krijgen voor het reageren en hospiteren. Dit leidt wellicht niet direct tot het vinden van een kamer, maar zal er wel toe leiden dat studenten zich gehoord en beter begrepen voelen. Flexibiliteit en maatwerk zijn daarbij wenselijk: niet iedere situatie is hetzelfde. Zo is er een groot aantal beperkingen en ziekten waar studenten mee te maken kunnen hebben en waar specifieke behoeften/eisen voor een kamer uit voortkomen.
- **Verken de mogelijkheden om (stappen in) het hospiteerproces aan te passen**
 - *Heroverweeg de criteria die gelden voor de plaats op de wachtlijst.* De plaats op de wachtlijst wordt nu bepaald door de inschrijfduur bij de SSH. Het is echter bij een groot deel van de studenten van deze doelgroepen niet bekend dat al vanaf 16 jaar kan worden ingeschreven bij de SSH, waardoor zij enkele jaren inschrijftijd mislopen. Hierdoor bouwen zij een achterstand op op de wachtlijst. Daarnaast is het voor studenten met een biculturele Nederlandse achtergrond niet altijd mogelijk vanaf 16 jaar in te schrijven, omdat zij op dat moment nog niet in Nederland woonden. De inschrijfduur vormt daardoor een belemmering voor deze studenten. Er zou naar meer dan alleen inschrijfduur gekeken kunnen worden, bijvoorbeeld de reisafstand tot de universiteit/(hoge)school of de noodzaak voor kamer gezien de thuissituatie of reisbeperkingen door een fysieke beperking. Er kan ook gekozen worden voor het aanpassen van het inschrijfmoment naar het moment dat een student ingeschreven staat bij de universiteit/(hoge)school of begint met de opleiding. Duidelijke communicatie hierover blijft dan een vereiste.
 - *Verken de mogelijkheid om het hospiteerproces anders in te richten.* Op dit moment kan een student na twintig keer hospiteren in drie maanden geplaatst worden in een willekeurige kamer. Deze optie is niet bekend bij een deel van de studenten en leidt ertoe dat studenten reageren op iedere kamer om op deze manier tot de twintig keer hospiteren te komen, ook op kamers waar ze geen interesse in hebben. Hierdoor wordt andere studenten die wel interesse in de kamer hebben de kans ontnomen te hospiteren. Overwogen kan worden het aantal keer hospiteren dat nodig is voor plaatsing te verlagen. Daarnaast geldt dat een aantal studenten (grote) moeite heeft met hospiteren door hun fysieke beperking. Weinig energie of beperkte mobiliteit maken

het aanwezig zijn in groepen of het constante reizen voor hospiteeravonden lastig. Voor deze studenten zou een directe plaatsing een uitkomst zijn. Een aanpassing in het systeem van hospiteren en directe plaatsing zou daaraan bijdragen. Een ander voorbeeld dat genoemd wordt, is het huis-hospiteren: een student gaat zelf bij een aantal huizen met een beschikbare kamer kijken en kiest vervolgens zelf waar die gaat wonen. Hiermee blijft de mogelijkheid om elkaar voorafgaand aan de keuze te ontmoeten bestaan, maar ligt de uiteindelijke keuze voor een kamer bij de kamerzoekende student in plaats van bij de huisgenoten.

- *Pas de vereisten voor het in aanmerking komen voor een studio aan.* Voor een aantal studenten is het wegens allergieën, chronische ziekten of geloofsovertuigingen niet mogelijk gezamenlijk met andere studenten te wonen. Deze studenten zouden graag gebruikmaken van het studioaanbod van de SSH. De meeste studio's zijn echter enkel beschikbaar ná het wonen in een huis met andere studenten van de SSH.¹⁰ Het aanpassen van de vereisten voor het verkrijgen van een studio maakt het wonen bij de SSH voor deze studenten toegankelijker.
- *Verken de mogelijkheden om samen te werken met andere studenthuisvestingaanbieders of gemeenschappen. (bijvoorbeeld begeleid wonen voor studenten met een beperking of religieuze gemeenschappen).* Sommige aanbieders of gemeenschappen zijn gericht op een specifieke doelgroep en kunnen met de SSH meedenken over de (inclusieve) communicatie richting deze doelgroepen of het begeleiden van deze doelgroepen bij het zoeken van een kamer. Daarnaast zou de SSH deze studenten kunnen doorverwijzen naar dergelijke aanbieders indien deze passender blijken.
- **Stel duidelijke normen en vergroot de bewustwording bij studenten die hospiteeravonden organiseren**
 - *Neem een duidelijk standpunt in over discriminatie, racisme en uitsluiting en neem maatregelen hiertegen. Informeer huisgenoten over gedragingen die als discriminerend of racistisch kunnen worden ervaren.* Het plaatsen van een dergelijk statement, bijvoorbeeld op de pagina waar de hospiteerinformatie door de huisgenoten geüpload moet worden, maakt duidelijk wat de SSH wel en niet accepteert en kan deze studenten actief aan het denken zetten over hun (advertentie)tekst en de typen vragen die ze stellen gedurende de hospiteeravond. Actieve verwijzing naar dergelijk gedrag draagt bij aan bewustwording van het eigen gedrag. Neem daarnaast adequate maatregelen wanneer deze regel wordt verbroken.
 - *Overweeg het verbieden van het gebruik van uitsluitende teksten en stel de norm dat studentenhuizen voor alle studenten open dienen te staan.* In een deel van de advertentieteksten worden studenten met bepaalde kenmerken uitgesloten. Niet alle studenten die hospiteeravonden organiseren zullen zich er (mogelijk) bewust van zijn dat (advertentie)teksten of bepaalde vragen niet inclusief en uitsluitend kunnen overkomen. Door de norm te stellen dat geen uitsluitende criteria genoemd mogen worden en studenten erop te wijzen dat bepaalde teksten, vragen of grappen vervelend kunnen overkomen zullen zij hier bewuster bijilstaan. Stimuleer bijvoorbeeld dat studenten concreet beschrijven dat ze openstaan voor *alle* studenten, ongeacht achtergrond, beperking of genderidentiteit. Wees ook duidelijk over wanneer er op deze norm uitzonderingen mogen gelden (bijvoorbeeld bij speciale huizen enkel bedoeld voor studenten met een religieuze achtergrond of soort beperking).

¹⁰ Voor studio's op het Utrecht Science Park (USP) geldt dit niet. Daar wordt een studio op basis van inschrijftijd toegewezen.

Bijlagen

B

Bijlage

Vragenlijst 'Ervaringen met hospiteren voor een kamer van de SSH in Utrecht'

Introductie

Doel onderzoek en vragenlijst

In Utrecht studeert een groot aantal studenten. Een deel van hen woont op kamers. De SSH is één van de corporaties waarvan een student een kamer kan huren. De SSH heeft signalen ontvangen dat binnen het hospiteerproces mogelijk sprake is van uitsluiting en/of kansenongelijkheid. De SSH laat graag verdiepend onderzoek doen naar de ervaringen van twee groepen studenten: *studenten met een niet-westerse migratieachtergrond* en *studenten met een fysieke beperking*.

Met deze enquête worden in het kader van dat onderzoek de ervaringen en beleving van deze twee groepen studenten rondom de verschillende stappen in het hospiteerproces (van aanmelding tot advertenties tot de hospiteeravond) in beeld gebracht. We kijken hierbij o.a. naar mogelijke uitsluiting en/of kansenongelijkheid voor deze groepen. Jouw medewerking aan deze vragenlijst is zeer waardevol voor de uitvoering van het onderzoek en de aanbevelingen aan de SSH en kan het verschil maken!

Wat is hospiteren?

Als er een kamer vrijkomt in een studentenhuys, organiseren de bewoners vaak een hospiteeravond. Studenten die bovenaan de wachtlijst van de SSH staan worden door de bewoners uitgenodigd om kennis te komen maken. Meestal krijg je het huis te zien en worden er vragen aan je gesteld. Na afloop van deze avond kiezen de bewoners een nieuwe huisgenoot.

De antwoorden worden tussentijds opgeslagen. Deelname is vrijblijvend en anoniem.

De vragenlijst is bedoeld voor twee groepen studenten (*studenten met een niet-westerse migratieachtergrond* en *studenten met een fysieke beperking*). Het kan zijn dat enkele vragen voor jou niet of in mindere mate van toepassing zijn of minder relevant lijken. We willen je toch vragen zo goed mogelijk antwoord te geven op alle vragen. Alvast bedankt!

Bij vragen of opmerkingen over de vragenlijst kun je contact opnemen met de onderzoeker van RegioPlan, Johanneke Rog, via [e-mailadres onderzoeker].

Privacy

Deze enquête is anoniem. De gegevens die worden vastgelegd over de enquête zijn enkel inzichtelijk voor de onderzoekers. In deze vragenlijst wordt naar verschillende bijzondere persoonsgegevens gevraagd. De gegevens worden alleen gebruikt voor het onderzoek voor de SSH. Direct na afloop van het onderzoek worden alle gegevens direct verwijderd.

Klik op 'Volgende' om de vragenlijst te starten

Achtergrondvragen [sectie 1]

Voor dit onderzoek zijn we op zoek naar twee specifieke doelgroepen binnen de studentenpopulatie in Utrecht: studenten met een niet-westerse migratieachtergrond en studenten met een fysieke beperking. De volgende vragen zijn bedoeld om na te gaan of en tot welke doelgroep jij behoort.

1. Wat is jouw geboorteland?
[open antwoord]
2. Wat is het geboorteland van jouw biologische moeder?
[open antwoord]
3. Wat is het geboorteland van jouw biologische vader?
[open antwoord]
4. Ervaar jij fysieke beperking(en) in het dagelijks leven?
 - A. Ja
 - B. Nee

5. Is jouw beperking zichtbaar voor anderen?

Alleen als vraag 4: A

- A. Ja
- B. Nee
- C. Gedeeltelijk

6. Hoe identificeer jij jezelf?

- A. Vrouw
- B. Man
- C. Non binair
- D. Anders, namelijk...
- E. Wil ik niet zeggen

7. Volg je momenteel een opleiding?

- A. Ja
- B. Nee

8. Ben je een internationale student?

We doelen hier op studenten die voor de studie naar Nederland zijn gekomen. Deelnemers afkomstig uit het Koninkrijk (Nederland, Aruba, Curaçao, Sint-Maarten, Bonaire, Sint-Eustatius of Saba) vallen in deze enquête niet onder internationale studenten. Afkomstig uit/van één van deze (ei)landen? Antwoord dan met 'nee'.

**Ja = einde enquête*

- A. Ja
- B. Nee

9. Kies een van de volgende opleidingstypen

Alleen als vraag 7: A

- A. MBO
- B. HBO
- C. WO
- D. Anders namelijk [open antwoord]
- E. Wil ik liever niet zeggen

Overwegingen om wel of niet op zoek te gaan naar een studentenkamer [sectie 2a]

10. Ben je momenteel actief op zoek naar een kamer **bij de SSH**?

Kies één van de volgende antwoorden

**Bij D en F doorsturen naar vraag 12 en evt. 13, daarna einde enquête*

- A. Ja, ik ben me nog aan het oriënteren
- B. Ja, ik kijk naar advertenties op de website van de SSH
- C. Ja, ik heb al gehospiteerd via de SSH
- D. Nee, (nog) niet naar een kamer bij de SSH
- E. Nee, ik heb al een kamer en wil het komende jaar (nog) niet verhuizen
- F. Nee, ik wil (nog) niet op kamers

11. Woon je al in een huis van de SSH?

Alleen voor 10: A, B, C, E

- A. Ja
- B. Nee

12. Waarom wil je (nog) niet op kamers bij de SSH?

Alleen als vraag 10: D, F

**Bij A + B + D + E doorsturen naar einde enquête*

- A. Ik blijf nog bij mijn ouders wonen
- B. Ik heb al een andere zelfstandige woning
- C. Ik hospiteer liever niet
- D. Ik ken SSH niet
- E. Anders, namelijk...

13. Waarom wil je liever niet hospiteren?

Alleen als vraag 12: C

[open antwoord]

14. Wat heeft jouw voorkeur? *Verberg voor 10D/F*

- A. Een kamer waar ik voor moet hospiteren
- B. Een kamer waar ik niet voor hoeft te hospiteren

[laten verschijnen als ze A,B hebben beantwoord]

Licht je antwoord toe

[open antwoord]

Informatie over het op kamers gaan [sectie 3] *Verberg hele sectie voor 10D/F*

15. Hoe beoordeel jij de informatie van de SSH over het proces van op kamers gaan?

- A. De informatie is duidelijk: helemaal eens – eens – niet mee eens en niet mee oneens – oneens – helemaal oneens
- B. De informatie is volledig: helemaal eens – eens – niet mee eens en niet mee oneens – oneens – helemaal oneens
- C. De informatie is inclusief (en niet uitsluitend): helemaal eens – eens – niet mee eens en niet mee oneens – oneens – helemaal oneens

16. Kun je toelichten welke belemmeringen jij ondervindt?

Alleen als 15: oneens, helemaal oneens

[open antwoord]

Inschrijven bij de SSH [sectie 4] *Verberg hele sectie voor 10D/F*

17. Hoe beoordeel jij de informatie van de SSH over het inschrijven bij de SSH?

- A. De informatie is duidelijk: helemaal eens – eens – niet mee eens en niet mee oneens – oneens – helemaal oneens
- B. De informatie is volledig: helemaal eens – eens – niet mee eens en niet mee oneens – oneens – helemaal oneens
- C. De informatie is inclusief (en niet uitsluitend): helemaal eens – eens – niet mee eens en niet mee oneens – oneens – helemaal oneens

18. Kun je toelichten welke belemmeringen jij ondervindt?

Alleen als 17: oneens, helemaal oneens

[open antwoord]

Overwegingen om wel of niet op bepaalde kamers te reageren [sectie 5] *Verberg hele sectie voor 10D/F*

19. Heb je al eens advertenties van kamers bij de SSH bekeken?

- A. Ja
- B. Nee

20. Wat vind je van de advertenties op de website van de SSH?

Alleen als vraag 19: A

- A. Goed
- B. Redelijk
- C. Matig
- D. Slecht

21. Welke informatie mist er voor jou in de advertenties van de SSH?

Meerdere antwoorden mogelijk

Alleen als vraag 19: A en vraag 20: B, C of D

- A. Ik zou graag meer willen weten over de huisgenoten
- B. Ik zou graag meer willen weten over de sfeer in het huis
- C. Ik vind het belangrijk dat er (meer) informatie wordt verstrekt over de toegankelijkheid van het gebouw/de kamer
- D. Ik zou graag ervaringsverhalen van huidige/vorige bewoners willen lezen
- E. Anders, namelijk [open antwoord]

22. Reageer op de volgende stellingen:

- A. **Als ik geen volledig beeld krijg van de kamer/ het huis kan ik geen weloverwogen beslissing maken over een inschrijving voor een hospiteeravond**
[zeer eens – zeer oneens]
- B. **Het taalgebruik in advertenties speelt voor mij een rol in mijn besluit om te reageren op een kamer**
[zeer eens – zeer oneens]
- C. **Ik ervaar belemmeringen bij het reageren op advertenties**
[zeer eens – zeer oneens]

23. Welke belemmeringen ervaar jij bij het reageren op advertenties?

Alleen als bij 22: C zeer eens of eens

[open antwoord]

24. Heb je wel eens ervaren dat bepaalde groepen in advertentieteksten werden uitgesloten van reageren op de kamer?

Dit kan zowel impliciet als expliciet uit de tekst naar voren komen

- A. Ja, dit is mij wel eens (expliciet) opgevallen
- B. Ja, ik heb zelf wel eens het gevoel gehad dat ik niet in aanmerking kwam voor de kamer
- C. Dit is mij niet opgevallen

25. Kun je toelichten waaruit bleek dat er bepaalde groepen werden uitgesloten van deelname?

Alleen als vraag 24: A of B

- A. Dit werd expliciet benoemd in de tekst door [invulveld]
- B. Het werd niet expliciet benoemd, maar het werd mij duidelijk door [invulveld]
- C. Anders, namelijk...

Hospiteren [sectie 6a] Verberg hele sectie voor 10D/F

Wat is hospiteren?

Als er een kamer vrijkomt in een studentenhuus, organiseren de bewoners vaak een hospiteeravond. Studenten die bovenaan de wachtlijst van de SSH staan worden door de bewoners uitgenodigd om kennis te komen maken. Meestal krijg je het huis te zien en worden er vragen aan je gesteld. Na afloop van deze avond kiezen de bewoners een nieuwe huisgenoot.

26. Heb je ervaring met hospiteren voor een kamer van de SSH?

- A. Ja, ik heb al vaker gehospiteerd
- B. Ja, ik heb één keer gehospiteerd
- C. Nee, ik heb (nog) nooit gehospiteerd

27. Hoe vaak heb je gehospiteerd voordat je een kamer kreeg?

Alleen als vraag 11: A en 26: A

[open antwoord; aantal invullen]

28. Hoe vaak heb je gehospiteerd?

Alleen als vraag 11: B en 26: A

[open antwoord; aantal invullen]

Vragen voor degenen die wel gehospiteerd hebben: vraag 26 A en B - [sectie 6b]

29. Op welke manier heb jij gehospiteerd?

- A. Individueel gesprek tussen mijzelf en de huisgenoten
- B. Bijeenkomst waarbij ik samen met maximaal drie andere kamerzoekenden tegelijk kwam hospiteren
- C. Bijeenkomst waarbij ik samen met meer dan drie andere kamerzoekenden tegelijk kwam hospiteren
- D. Anders, namelijk...

30. Heb je online of offline gehospiteerd?

- A. Alleen offline
- B. Alleen online
- C. Vooral offline, maar ook online
- D. Vooral online, maar ook offline
- E. Even vaak offline als online

31. Hoe heb je het hospiteren ervaren?

Antwoordcategorieën: zeer eens – zeer oneens

- A. Het was leuk
- B. Het was nuttig
- C. Ik kreeg een goed beeld van de huisgenoten en het huis
- D. Ik voelde me op mijn gemak
- E. Ik heb het gevoel dat ik tijdens het hospiteren genoeg van mijzelf kan laten zien
- F. Ik vond het spannend
- G. Als het even kan, zou ik liever niet hospiteren

32. Reageer op de volgende stellingen:

Antwoordcategorieën: zeer eens – zeer oneens

- De sfeer tijdens de hospiteeravonden was over het algemeen goed
- Er werden leuke vragen aan mij gesteld tijdens de hospiteeravond
- De huisgenoten waren geïnteresseerd in mij en mijn gebruiken
- Er zijn wel eens discriminerende/ racistische opmerkingen gemaakt tijdens een hospiteeravond
- Er werden wel eens gemene opmerkingen gemaakt over mijn fysieke beperking tijdens een hospiteeravonden [alleen wanneer fysieke beperking]

33. Heb je negatieve ervaringen gehad tijdens het hospiteren voor een kamer van de SSH?

- A. Ja
- B. Nee

34. Reageer op de volgende stelling:

Heb je tijdens het hospiteren het gevoel gehad dat bepaalde kenmerken jouw kans verkleinen?

**Bij B en D doorsturen naar vraag 44*

- A. Ja
- B. Nee
- C. Ik twijfel of ik een kleinere kans had
- D. Wil ik niet zeggen

35. Waardoor denk je dat jouw kans kleiner was?

Alleen als vraag 34: A of C

**Meerdere antwoordopties mogelijk*

- A. Leeftijd
- B. Opleidingsniveau
- C. Genderidentiteit
- D. Afkomst
- E. Religie/ levensovertuiging
- F. Seksuele oriëntatie
- G. Fysieke beperking
- H. Sociale beperking
- I. Chronische ziekte
- J. Persoonlijkheid/ karakter
- K. Anders, namelijk..
- L. Weet ik niet

36. Ik denk dat bepaalde persoonskenmerken mijn kans negatief kunnen beïnvloeden doordat:

Alleen als vraag 34: A of C

**Meerdere antwoordopties mogelijk*

- A. Mijn toekomstige huisgenoten een vooroordeel hebben over mijn afkomst
- B. Mijn toekomstige huisgenoten en ik uit andere lagen van de samenleving komen
- C. Het huis niet aangepast kan worden aan mijn behoeftes
- D. Ik heb niet het gevoel dat mijn toekomstige huisgenoten open staan om aanpassingen te verrichten voor mijn behoeftes
- E. Ik niet het gevoel heb dat mijn toekomstige huisgenoten mij begrijpen en/of waarderen
- F. Mijn toekomstige huisgenoten en ik te veel verschillen in normen, waarden en/of gebruiken
- G. Anders, namelijk [open antwoord]

37. Wat gebeurde er tijdens de hospiteeravond waardoor je dacht dat je minder kans maakte?

Alleen als vraag 34: A of C

[open antwoord]

Vragen voor degenen die niet gehospiteerd hebben: vraag 26 C - [sectie 6c]

38. Waarom heb je nog nooit gehospiteerd? **[meerkeuze]**

- A. Ik heb nog niet gereageerd op een advertentie
- B. Ik ben nog niet uitgekozen voor een hospiteeravond
- C. Ik verwacht dat ik geen kans maak met hospiteren
- D. Ik wil niet hospiteren voor een kamer
- E. Anders, namelijk...

39. Waarom wil je niet hospiteren voor een kamer?

Alleen als vraag 38: D

[open antwoord]

40. Welke manier van hospiteren zou jouw voorkeur hebben?

Alleen als vraag 38: A, B, C, E

- A. Individueel gesprek tussen mijzelf en de huisgenoten
- B. Bijeenkomst waarbij ik samen met maximaal drie andere kamerzoekenden tegelijk kwam hospiteren
- C. Bijeenkomst waarbij ik samen met meer dan drie andere kamerzoekenden tegelijk kwam hospiteren
- D. Anders, namelijk...

41. Welke verwachting heb je bij het hospiteren?
Antwoordcategorieën: zeer eens – zeer oneens
- A. Het lijkt mij leuk
 - B. Het lijkt mij nuttig
 - C. Ik denk dat ik een goed beeld van de huisgenoten en het huis krijg
 - D. Ik denk dat ik mij op mijn gemak zal voelen
 - E. Ik denk dat ik tijdens het hospiteren genoeg van mijzelf kan/durf te laten zien
 - F. Het lijkt mij spannend
 - G. Als het even kan, zou ik liever niet hospiteren
42. Reageer op de volgende stelling:
Heb je bepaalde kenmerken waarvan je denkt dat ze jouw kans verkleinen om als nieuwe huisgenoot uitgekozen te worden bij het hospiteren?
- A. Ja
 - B. Nee
 - C. Weet ik niet
 - D. Wil ik niet zeggen
43. Waardoor denk je dat jouw kans mogelijk kleiner is?
Alleen als vraag 42: A
- A. Leeftijd
 - B. Opleidingsniveau
 - C. Genderidentiteit
 - D. Afkomst
 - E. Religie/ levensovertuiging
 - F. Seksuele oriëntatie
 - G. Fysieke beperking
 - H. Sociale beperking
 - I. Chronische ziekte
 - J. Persoonlijkheid/ karakter
 - K. Anders, namelijk..
 - L. Weet ik niet

Afsluiting [sectie 7] Verberg hele sectie voor 10D/F

44. Zijn er nog aanvullende opmerkingen over het zoeken naar een kamer via de SSH of het hospiteren die je graag met ons zou willen delen?
45. Heb je tips voor de SSH voor het proces van het zoeken van een kamer en/of hospiteren?
46. Ter verdieping op het vragenlijstonderzoek organiseren we in oktober 2022 twee (online) bijeenkomsten met studenten. Er zal één bijeenkomst zijn met studenten met een **niet-westerse migratieachtergrond** en één bijeenkomst met studenten met een **fysieke beperking**. In deze bijeenkomsten zullen wij verdiepend ingaan op de resultaten van deze enquête en mogelijke oorzaken, mechanismen en oplossingen voor mogelijke uitsluiting en kansenongelijkheid bij hospiteren. De bijeenkomsten zijn bedoeld om de eigen ervaringen en ideeën van deelnemende studenten te bespreken. Jouw input is zeer waardevol voor de aanbevelingen aan de SSH!

Studenten die deelnemen aan een van deze bijeenkomsten ontvangen een vergoeding in de vorm van een cadeaubon van 15 euro per persoon.

Voor meer informatie over de bijeenkomsten, neemt contact op met [e-mailadres onderzoeker]

Wij zijn op zoek naar deelnemers voor de bijeenkomsten. Zou jij aan één van de bijeenkomsten deel willen nemen?

- a. Ja, ik neem graag deel aan één van de **bijeenkomsten**. *Vul hier jouw e-mailadres in:...*
- b. Nee, dank je wel

[Pagina-einde]

47. Om het perspectief van studenten mee te nemen, stellen we een klankbordgroep samen van studenten met een **niet-westerse migratieachtergrond** en studenten met een **fysieke beperking**. Studenten in deze klankbordgroep reflecteren met ons op de analyseresultaten waar vervolgens aanbevelingen voor SSH uit voortvloeien. De klankbordgroep is bedoeld om gezamenlijk de resultaten te bekijken en een advies aan de SSH te formuleren; we zullen daarbij niet expliciet ingaan op de eigen ervaringen van de deelnemende studenten. Hiervoor organiseren we een (online) bijeenkomst in november 2022. Jouw input is zeer waardevol voor de uitvoering van het onderzoek en aanbevelingen aan de SSH en kan het verschil maken in dit onderzoek!

Studenten die deelnemen aan onze klankbordgroep ontvangen een vergoeding in de vorm van een cadeaubon van 25 euro per persoon.

Voor meer informatie over de klankbordgroep, neemt contact op met [e-mailadres onderzoeker]

Wij zijn op zoek naar deelnemers voor de klankbordgroep. Zou jij hier aan deel willen nemen?

- a. Ja, ik neem graag deel aan de **klankbordgroep**. *Vul hier jouw e-mailadres in:...*
- b. Nee, dank je wel

[Einde enquête]

Jouw antwoorden zijn opgeslagen. Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst!

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Regioplan
Jollemanhof 18
1019 GW Amsterdam
T +31(0)20 531 53 15
www.regioplan.nl